

Zgrabi pomlad, brate moj, zgrabi jo!
Veje so polne, vabijo, vabijo,
zdaj je čas!
Brate moj, če se boš dolgo okleval,
drugi bo s šopkom za trakom prepeval
– gola bo veja in dolg tvoj obraz.

OTON ŽUPANČIČ

Foto: NIKO PAULIČ

Vse dobrine na zemlji ...

„Doselej smo molčali, ker so v tem smislu nas ‚vzgojevali‘ oni od zgoraj. Toda danes smo jasno spoznali, da je molk naša poguba in da se z molkom delavnih množic vedno okorišča le gospoda. Zato proč z molkom, nadomestimo ga s krikom po ljudski pravici!“

Tako je poročal neimenovani dopisnik iz Spodnjega Posavja. Ljudski pravici leta 1935, ko se je obnavljanje političnega in prosvetnega življenja kljub vsem tegobam tedanjega časa znova začelo krepko širiti. Pisal je, kako obupne so razmere viničarjev in vinjskih delavcev, ...

„Osiriomašenje in beda naša iz dneva v dan bolj. Tu-

kajšnji viničar, mali kmetje in njih družine, ki so tudi po večini odvisne od zasužka v vinogradih, danes nimajo več za milo, sol, zabelo, petrolej... kaj šele za obleko. Če greste danes skozi tukajšnje vasi, vidite od dela in bede oslabele in izmzgane bledolice postave, ki se skrivajo pred tujcem iz sramu, da jih ne vidi raztrgane in gole. Danes oni, ki dela od svita do mraka, nima niti za sol, milo, zabelo, za najpotrebnejšo obleko; njemu ni življenje res življenje; marveč le stopnje-

vano odmiranje. Dočim na drugi strani vidimo ljudi, ki živijo iz dneva v dan bolj razkošno, ki niso v vsem življenju mogoče niti enkrat občutili vso trdoto napornega dela, ki lahko kot lastniki tovarn, rudnikov, veleposestev, vinogradov živijo brez dela. Ali je to ljudska pravica, da tisti, ki garajo iz dneva v dan bolj, od svita do svita, morajo polagoma odmirati od oslabelosti, pomanjkanja in bede? Mar niso vse dobrine na zemlji plod dela, plod žuljev in truda delovnih množic?“

Komaj 37 let je minilo, odkar je Ljudska pravica objavljala taka pisma iz dolenskih, spodnjeposavskih in drugih slovenskih pokrajin. Komaj 37 let! Mar naj se potem še čudimo, če je delovni človek, če so z delavskim razredom združeni napredni ljudje vseh slojev našega naroda že s predvojnjo Ljudsko fronto našli pot do organizirane družbene akcije? Ni treba znova ugotavljati, kar je že med vojno popolnoma jasno pokazala zgodovina Osvobodilne fronte.

brez prizadevnega teoretičnega in političnega delovanja komunistov v OF, ... brez njenega opiranja na marksizem kot znanost o družbi, katerega ne moremo razglasiti za ideologijo dela prebivalstva, kar so med vojno spoznale in priznale vse ustanovne skupine Osvobodilne fronte, ne bi bili močni niti v analiziranju razmer niti v perspektivnem načrtovanju programov...“ (Vida Tomšič). V tem sta moč in zmaga naprednega gibanja, OF in Socialistične zveze. Danes, ko živi-

mo bolje kot smo živeli kdajkoli doselej, velja dosledno uresničiti vse, kar zajema beseda „samoupravljanje“. Delovni človek naj kar najbolj popolno in neposredno nadzoruje, razpolaga in upravlja s presežnim delom.

V tem je veličina praznika Osvobodilne fronte in SZDL. Naj zavihrajo rdeče prvomajske zastave v pozdrav vsem, ki se trudijo, da bo delovni človek premagal politično in ekonomsko odtujenost v sodobnem svetu, da bo resnično sam odločal v gospodarstvu, politiki in kulturi.

TONE GOŠNIK

Delavski razred in njegove razredne organizacije so bili v vojni in revoluciji vodilna prvina bratstva jugoslovanskih narodov. To so tudi danes in bodo ostali v bodoče; vse, kar olajšuje to vlogo, je napredno in socialistično. Pred prvim majem, mednarodnim praznikom dela, poglejmo danes za hip v bratske republike naših narodov: kaj delajo, do kod so prišli v dosedanem razvoju, kaj snujejo za nadaljnji napredek?

Za praznik dela: prisrčne in tovariške pozdrave vsem delovnim ljudem naše socialistične domovine!

Na pobudo uredništva VESTNIKA iz Murske Sobotice so znani časnikarji iz republiških središč predstavili današnji trenutek socialističnih republik Hrvatske, Makedonije, Crne Gore, Bosne in Hercegovine ter Srbije. Danes objavljamo gospodarsko podobo štirih naših republik, medtem ko bomo poročilo iz Srbije tiskali nekoliko pozneje.

UREDNIŠTVO

Puljska ladjedelnica "ULJANIK" je najveća delovna organizacija v Istri in eden najbolj znanih proizvajalcev ladij, ki se čedalje bolj uveljavlja po vsem svetu.

SOCIALISTIČNA REPUBLIKA MAKEDONIJA

Tekma za prvo mesto v nekaterih panogah kmetijstva

Odgovoriti na vprašanja, kateri so osnovni problemi gospodarskega razvoja Makedonije in na to navezati uspehe republike ter stopnjo medrepubliškega sodelovanja, je sicer hvaležno delo, vendar nanj ni mogoče podrobno odgovoriti v enem samem sestavku.

Osnovna karakteristika gospodarskega razvoja Makedonije danes je pogojena z dosedanjimi napori in smerni razvoja. Enotna je ocena, da se je republika Makedonija razvijala v okvirih realnih možnosti nerazvite republike. To dejstvo je odločilno vplivalo na podobo gospodarskega razvoja v zadnjih desetih letih, ko je bila poglobljena skrb Makedoncev posvečena razvoju industrije in kmetijstva, v zadnjem času pa tudi blagovnemu prometu in drugim, negospodarskim dejavnostim.

Makedonsko gospodarstvo je lani doseglo vrednost proizvodnje okrog 6100 milijonov dinarjev, kar je za okrog 39 odst. več kot leta 1965, ki se smatra kot pričetek "izhoda iz zaostalosti". Vrednost družbenega proizvoda na prebivalca je 490 dolarjev.

Proizvodnja električnega toka se je povečala za 1400 milijonov kilovatih ur, proizvodnja surovega jekla je dosegla 300 tisoč ton, svinca 600 tisoč in proizvodnja cementsa preko 630 tisoč ton, kar je nekaj čez 5 odst. celotne jugoslovanske proizvodnje.

V KMETIJSTVU – MELIORACIJE

S srednjeročnim planom razvoja republike naj bi do leta 1975 dosegli nekatere značilne spremembe gospodarske strukture z namenom, da se zaposli čim več ljudi in izboljša kvalifikacijski sestav zaposlenih. Močno prisotna je tudi težnja po izboljšanju življenjskega standarda, s poudarkom na solidarnosti. S srednjeročnim načrtom porasta življenjske ravni je za celotno državo predvidena stopnja 7 odst., za nezadostno gospodarsko razvito Makedonijo pa 9,2 odst., kar pomeni za našo republiko velik napor in kar je v skladu s politiko razvoja manj razvitih območij v Jugoslaviji.

V letih od 1965–70 sta predstavljali makedonska industrija in kmetijstvo po 28 odst. vrednosti proizvodnje, do leta 1975 pa naj bi industrija sama predstavljala vrednost skupne proizvodnje 36 odst., medtem ko naj bi se vrednost proizvodnje v kmetijstvu zmanjšala na 22 odst.

Ker je bila elektroenergetika v zadnjem petletnem obdobju osnovna ovira industrializacije, je dano tej panogi v naslednjih letih posebno mesto. V petih letih naj bi v elektrogospodarstvo investirali 2,15 milijard dinarjev, kar je precej, če so investicije za celotno gospodarstvo predvidene v znesku 9,2 milijarde dinarjev. Načrt predvideva gradnjo termoelektrane Oslovej, hidroelektrarni Kozjak in Gradec in še termoelektrano na tekoče gorivo. Gospodarske organizacije predvidevajo za 5,02 milijard dinarjev investicij v osnovna sredstva, za obratna sredstva pa 0,03 milijarde dinarjev. Konzorcij za gradnjo naftovoda Solun–Skopje in za rafinerije predvideva prav tako 0,80 milijard dinarjev za investicije.

V kmetijstvu je v prvem planu dokončna ureitev melioracijskega sistema, ki pomeni 20

odst. povečanje obdelovalnih površin. Kot doslej, bo tudi v prihodnje poudarek na izboljševanju razmer v živinoreji, ki naj bi čez tri leta dala 20 odst. vrednosti kmetijske proizvodnje.

ZAPOSILITI 89 TISOČ LJUDI

Naloga makedonskega gospodarstva in ostalih dejavnosti je, zaposliti v naslednjih letih 80 tisoč ljudi. Čim bo to doseženo bo skupna zaposlitev v družbenem sektorju znašala 310 tisoč, od tega nekaj čez 11 tisoč v industriji. V kolikor bo letno dosežena stopnja 4 odst. povečanja zaposlenih, bo s tem doseženo zadovoljivo stanje na priliv aktivnega prebivalstva.

Uspehi Makedonije do danes? Naj navedemo samo nekatere, pomembnejše: železarna „Skopje“, HEC „Tikveš“, in „Špilje“, rudnik svinca „Sasa“, nova cementarna „Usje“ pri Skopju, novi obrati kemične industrije „Ohis“ – Skopje. Makedonska industrija trenutno 6560 različnih proizvodov, kar je glede na Jugoslavijo 3,3 odst.

Makedonija si prizadeva osvojiti v naši deželi pri proizvodnji nekaterih kmetijskih proizvodov prvo mesto – predvsem pri tistih, ki jih na tržišču primanjkuje. Z dokončanjem hidromelioracij bodo petino vse obdelovalne zemlje umetno namakali, kajti prav voda je največji problem makedonskega kmetijstva.

MAKEDONIJA V SODELOVANJU NIČ NE ZAOSTAJA

Če steče beseda o medrepubliškem sodelovanju in o pobudah takšnega sodelovanja, potem imamo v mislih integracijske procese posameznih podjetij. Rezultati so tukaj, ti pa so potrdili resnico, da je moč s skupnimi napori in pod pogojem, da je sodelovanje enakopravno in konkretno, doseči lepe uspehe v korist sodelujočih podjetij, neglede na delež v kooperaciji.

V Makedoniji bi lahko našli več primerov sodelovanja podjetij medrepubliškega značaja. Skopska delovna organizacija „Alumina“ se je kaj hitro razvila šele po združitvi s sarajevskim Energoinvestom. Danes proizvaja „Alumina“ valjane profile aluminijastih konstrukcij in anodne zaščitnike. Da bi zadostila ambicijam, predvideva ta tovarna 150 milijonov dinarjev investicij. Podobno je s tovarno karoserij „11. oktober“, ki kot del koncema FAP – FAMOS predvideva povečanje proizvodnje avtomobov na 1300 enot do leta 1975. Proizvodnja kamionov te tovarne je vezana na „Crveno zastavo“ v Kragujevcu. Tudi tovarna „Ruen“ iz Kočanov sodeluje s „Crveno zastavo“. Na osnovi tega sodelovanja je kolektiv dobil kredit Gospodarske banke Skopje v višini 32 milijonov dinarjev, namenjen pa je proizvodnji spojka.

„Mikron“ iz Prilepa sodeluje z „Iskro – Kranj“. Tudi to podjetje bo dobilo 55 milijonov dinarjev kredita za povečano proizvodnjo električnih motorčkov. Tovarna „Rade Končar“ iz Zagreba uspešno sodeluje s tovarno hladilnikov v Bitolju in s tovarno „Jug“ iz Skopja.

Ni to vse, kar bi lahko našli v prid medrepubliškemu povezovanju in sodelovanju v gospodarstvu – je pa že s temi primeri dovolj ilustrirano povedano, da obstaja v resnici še veliko možnosti gospodarskega povezovanja.

VELKO KOCEV

SOCIALISTIČNA REPUBLIKA HRVATSKA

Poslovnost prek republiških meja

V saboru SR Hrvatske potekajo zaključne razprave o srednjeročnem planu razvoja republike, ki bi ga lahko imenovali tudi „plan sedanosti in prihodnosti hrvatske ekonomije“.

Če bi hoteli ob nelikvidnosti, finančnem primanjkljaju in ob težavah, ki so podobne vsem republikam, izdvojiti to, kar je za Hrvatsko specifično, potem bi bili to problemi turizma in zaposlovanja v tujini. Toda, gospodarstvo Hrvatske je pripravljeno prebroditi te težave. Če k vsemu že znanemu ob decentralizaciji v zveznem menilu dodamo še decentralizacijo poštne hranilnice in decentralizacijo v pogledu primarne emisije denarja Narodne banke, potem vse skupaj ni več toliko nezavidljivo, kot je bilo videti sprva.

NAMAZATI GOSPODARSKI STROJ

Predsednik IS Hrvatske dr. Ivo Perišin je pred nedavnim dejal, da letos ne bodo uvedli novih obveznosti za gospodarstvo, da bi izenačili republiški primanjkljaj, ki znaša okrog 2 milijardi dinarjev. Obveznosti do Narodne banke naj bi bile plačane takrat, ko bo izkazala Hrvatska višek. Povečani dohodki iz naslova zvezne decentralizacije pomenijo okrog 9,5 milijard dinarjev. Prav tolikšne pa so tudi nove obveznosti, ki jih je prevzela republika Hrvatska.

Če bi uspelo odložiti plačilo takoimenovanih eksternih obveznosti, bo lahko republika Hrvatska namazala številna kolesa gospodarskega stroja, ki so pričela zaradi nelikvidnosti nevarno zaostajati. Če bo uspelo izdvojiti denar za delno poravnavo dolgov turizmu, kar pomeni dati denar v gospodarski tok, bo s tem aktivirana gradbena in lesna industrija, kmetijstvo in še druge dejavnosti, ki se vključujejo v gradnjo turističnih objektov.

ZDOMCI SPET DOMOV

Po podatkih zaključnih računov za leto 1970 je bilo hrvatsko gospodarstvo najbolj obremenjeno. Za slab položaj gospodarstva so krivi visoki prispevki na osebne dohodke, nič manj pomembni pa tudi niso visoki davki v prometu na drobno. Hrvatski gospodarstveniki in politiki so mnenja, da je treba omenjene instrumente posrednega in neposrednega jemanja denarja gospodarstvu urejati v smeri popuščanja. Tako bi do leta 1975 pridobili okrog 13 milijard dinarjev, to pa bi omogočilo ostvaritev programov gospodarstva, ki bi spet zagotovilo večjo zaposlenost. Znano je, da je delež zdomcev iz Hrvatske v vsej Jugoslaviji največji. S povečanjem števila zaposlenih v družbenem sektorju gospodarstva za okrog 130 do 140 tisoč ter z naravnim praznjenjem delovnih mest za okrog 255 tisoč bi lahko zaposlili naravni prirastek aktivnega prebivalstva in zaposlili večje število zdomcev.

IZVOZNI „BUM“ HRVATSKEGA GOSPODARSTVA

Pred nedavnim je bila v Zagrebu ustanovna skupščina Zdržene banke Zagreb, ki bi združevala pet največjih hrvatskih denarnih zavodov. Poslovni ljudje upajo, da bi bil združenih dinarski in devizni potencial te banke močan partner v dogovorih doma in izven meja naše države, kar bi učinkovito pomagalo gospodarstvu v republiki.

Ta najnovjši poslovni uspeh hrvatskega gospodarstva kaže na to, da hrvatski „trenutek“ ne vsebuje samo težav, marveč tudi uspehe.

Danes ustvarja Hrvatska okrog 250 milijonov dolarjev deviznega priliva od turizma, kar uvršča Hrvatsko med turistično razvite države. Nekaj dokazov: Poneč je imel leta 1961 za 40 odst. manjši narodni dohodek od jugoslovanskega poprečja, že leta 1969 pa je bil ta dohodek za 17 odst. nad jugoslovanskim poprečjem.

Podobno je bilo z Makarsko in Dubrovnikom. To je bila turistična razvojna orientacija, tako v zveznem kot v republiškem menilu. Predvideno je, da bo turistična potrošnja porasla od 4,2 milijarde v letu 1970 na 8,8 milijard v letu 1975, dohodki iz turistične dejavnosti pa se bodo povečali od že omenjenih 250 na 463 milijonov dolarjev.

V republiki Hrvatski je 98 odst. največje jugoslovanske izvozne industrije. Glavnino pri tem pomeni ladjedelništvo, ki je svoj delež v izvozu v zadnjih petnajstih letih povečalo v skupnem jugoslovanskem izvozu za 13,6-krat, medtem ko se je skupni jugoslovanski izvoz povečal v tem obdobju za 4-krat. Računajo, da bo leta 1975 zgrajenih ladij za okrog 850 tisoč brutto registrskih ton, kar bo za 54 odst. več kot leta 1970.

HITREJE SE JE RAZVIJALA SAMO SLOVENIJA

V zadnjih desetih letih je znašal devizni priliv skoraj trikrat več kot v mediteranskih deželah, ki so sicer turistični konkurenti Jugoslavije.

Hitreje od hrvatskega se je razvijalo samo še slovensko gospodarstvo. Po izračunih strokovnjakov Gospodarske zbornice Hrvatske bi republika Hrvatska lahko povečala poslovne sklade gospodarstva za 69 odst., osebne dohodke pa za 10 odst., če bi dosegla gospodarsko učinkovitost Slovenije iz leta 1970.

Med nalogami bodočega razvoja je treba omeniti razvoj črne metalurgije, posebno ob Jadranu. Program razvoja barvne metalurgije predvideva gradnjo bazičnih kapacitet aluminijske industrije (tovarna glince s kapaciteto 300 tisoč ton in elektralizacija aluminija 110 tisoč ton letno). V tej zvezi naj bi se okrepile tudi sedanje tovarne za predelavo aluminija od 50 na 65 tisoč ton letno. To narekuje vlaganja 5 milijard dinarjev v nove elektroenergetske kapacitete.

TUDI V PRIHODNJE POUKREK NA RAZVOJNIH PROGRAMIH

Ob razvoju industrije barvne metalurgije nastopajo dve osnovni vprašanja. Najprej bi morali zagotoviti 2,2 milijard dinarjev za investicije, in drugič: uskladičiti potrebno ta program z razvojem elektroenergetskega sistema.

Toda ne samo omenjeno, tudi vse druge panoge gospodarstva narekujejo usklajevanje razvojnih programov. Tako na primer v avtomobilski in traktorarski industriji, pri modernizaciji železnice, PTT prometa, značnega prometa in podobno. Najhitreje rešitve zahteva kemična industrija.

SODELOVANJE Z VSEMI REPUBLIKAMI

Osijska „Saponija“ je pred leti pripomogla k razvoju podjetja „Bor“ na Kosovem, „Vitaminka“ na Banjaluci pa se je pridružila zagrebškemu podjetju „Voče-ekspost“.

Podatki republiške gospodarske zbornice kažejo, da vodijo gospodarske kroge Hrvatske izključno gospodarski interesi, ne glede na republiške meje. Sodelovanje podjetij Hrvatske in BiH, je trenutno orientirano na razvoj kovinske industrije. Pomembno povezovanje med Hrvatsko in Bosno ter Hercegovino je tudi v pogledu električne energije. Dogovorjena je skupna investicija termoelektrane „Tuzla 4“. Omenimo še sodelovanje med obema republikama na področju naravnih in gradnje ceste Zagreb–Split.

Tudi s Srbijo, Črno goro in Makedonijo obstaja nekaj primerov poslovnega sodelovanja.

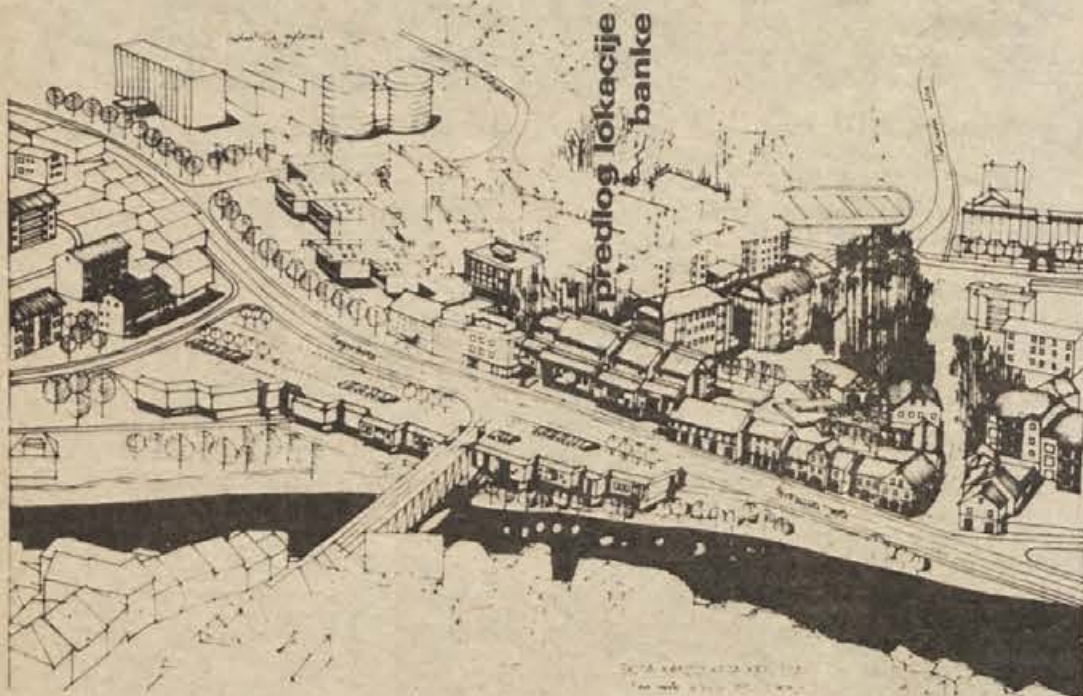
Najmočneje pa je Hrvatska doslej razvila poslovno sodelovanje s Slovenijo. Najpomembnejši akciji pri tem sta združena gradnja koksarne in nuklearne elektrarne s močjo 600 megavatov, kar pomeni polovico hidroelektrarne Djerdap. Elektrarna naj bi bila zgrajena leta 1977. Projekt je osnovan na delitvi 50:50 tako pa so investicijah kakor pri izkoniščenju in pri strokovnih kadrih.

ODPRTOST JE POGOJ ZA USPEH

Na ustanovni skupščini Zdržene banke Zagreb je njen novoizvoljeni predsednik dr. Nikola Miljanović izjavil, da je za dobro poslovnost jugoslovanske trgovine premajhna. Strinjal se je, da se lahko pod določnimi pogoji vključijo v to banko tudi banke izven Hrvatske, da bi nastopale na svetovnem tržišču. S tem pa je pokazal tudi na kronično bolezen hrvatskega gospodarstva v zvezi s pomanjkanjem kapitala.

MLADEN STANIČIĆ

Osnutek predloga ureditve kandijskega križišča z novo banko, ki ga pripravlja dipl. ing. arh. Marjan Lapajne

PODJETJE DOMINVEST NOVO MESTO

- upravlja s stanovanji in poslovnimi prostori v družbeni lasti
- izdeluje urbanistično in lokacijsko dokumentacijo
- komunalno ureja in oddaja stavbna zemljišča
- izdeluje načrte za gradnjo stanovanjskih, poslovnih, industrijskih in drugih objektov
- opravlja gradbeni nadzor in druge investicijske posle

industrija obutve NOVO MESTO

Delovnim ljudem in poslovnim prijateljem čestitamo za praznik!

•BAZENI•RESTAVRACIJE•KAVARNE•BAR•BAZ

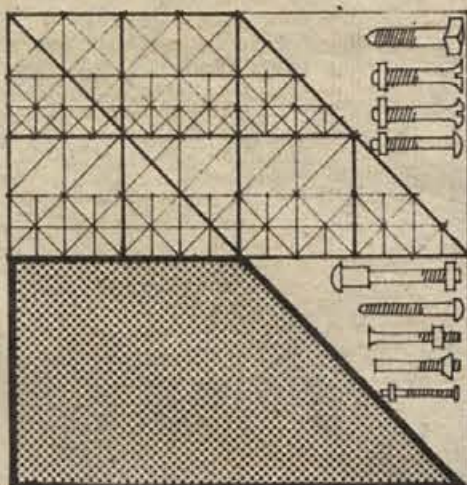
kolektivi čestitajo

za dan OF
in
praznik dela

SKUPŠČINA OBČINE RIBNICA

Občinski sindikalni svet
Občinska konferenca ZKS
Občinska konferenca SZDL
Občinski odbor ZZB NOV
Občinski komite ZMS

KOVINARSKA

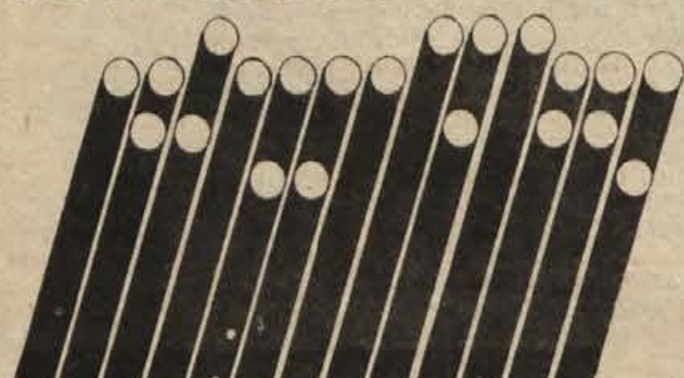
tovarna
industrijske
opreme
in konstrukcij
KRŠKO

ZDRAVILIŠČE
dolenjske
toplice

Za praznike obiščite naše obrate

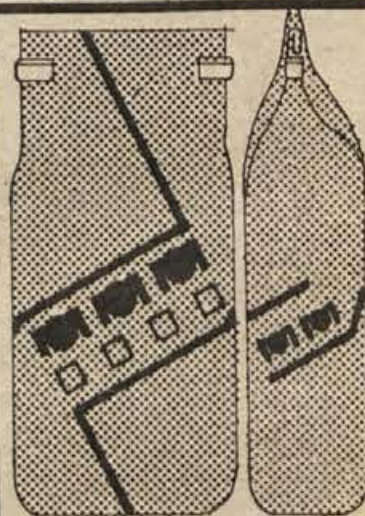
OMP INSTALATER NOVO MESTO

Novoteks

TEKSTILNA TOVARNA NOVO MESTO - TEKSTILNA TOVARNA

Z OBRATOM V METLIKI

Trgovsko podjetje
PRESKRBA
KRŠKO

SAMOKOLNICE IN KRAMPE SO ZAMENJALI STROJI

Cestno podjetje Novo mesto, ki je bilo ustanovljeno 1. januarja 1962 na podlagi temeljnega zakona o javnih cestah in zakona o cestnih podjetjih z odločbo izvršnega sveta SRS v sporazumu z okrajnima ljudskima odboroma Novo mesto in Ljubljana, je letos praznovalo deseto obletnico obstoja.

Ob ustanovitvi je bil določen glavni poslovni predmet podjetja: upravljanje, vzdrževanje in modernizacija ter rekonstrukcija cest I., II. in III. reda na območju občin Novo mesto, Metlika, Črnomelj, Trebnje, Sevnica, Krško, Brežice, Kočevje in Ribnica.

V zvezi s to dejavnostjo podjetja so se razvijale tudi vzporedne dejavnosti: proizvodnja in transport groma in drugih gradbenih materialov, proizvodnja asfaltnih mas, predelava lesa, obratovanje servisnih delavnic za vzdrževanje strojev in vozil, projektiranje, asfaltiranje izvencestnih površin itd.

SKOKOVIT RAZVOJ MECHANIZACIJE IN NALOŽB V OBJEKTE

Ob ustanovitvi podjetja je bila vrednost osnovnih sredstev 6.815.724 novih dinarjev, ki pa so imela nizko uporabno vrednost, ker so bila že močno izrabljena. Po končani gradnji avtomobilske ceste so dobili nekaj rabljene mehanizacije, ki je tvorila osnovo za nadaljnje izpolnjevanje strojnega parka. V desetletnem obdobju je bilo vloženi v osnovna sredstva 22 milijonov lastnih sredstev. S tem denarjem so nabavili sodobno gradbeno mehanizacijo, kot so: asfaltna baza, finišerji, grederji, nakladalniki, valjarji, kompresorji, drobilniki, tovorna vozila in drugo. Od večjih naložb velja omeniti zgraditev sodobnega obrata v Bučni vasi in asfaltno bazo z vsemi potrebnimi objekti v Dmovem pri Krškem.

Objekt v Bučni vasi je urejen za poslovanje strojnega obrata in terenskega obrata Novo mesto. Tam so urejene delavnice, garaže za vozila in stroje, skladišča za rezervne dele, goniva i.d. Celotna naložba je veljala

»Leteči« France

Franc Novak, cestni preglednik, doma z Mime, je pri cestni službi že dvajset let. Največkrat ga srečamo na avtomobilski cesti med Bičem in Krakovskim gozdom, ko z rumenim citreonom kroži in išče morebitne napake pri signalizaciji ali na cestišču. Veliko napak lahko odstrani sam, če pa so večje, mu pomagajo delavci.

Kako se počutite v tej službi?
„Izredno mi je všeč. Tako sem se navadil na delo, da mi je kar dolgčas, če nisem v svojem citreonu. Dela imam kar precej, saj velik promet zahteva svoje. Zasluzki so se v zadnjem letu zelo zboljšali, tako da se nimam kaj pritožiti. Vesel sem, da podjetje tako hitro napreduje, saj se spominjam skromnih začetkov pred dvajsetimi oziroma desetimi leti.“

Kaj si želite za desetletnico?
„Moje citreone so tri zame dobro zdelale, požrta ga je sol, zato si želim nov avtomobil.“
In še želja za ves kolektiv?
„Da bi dobro gosposodil!“

več kot 4 milijone novih dinarjev.

V Dmovem je bila 1968 zgrajena asfaltna baza z zmogljivostjo 60 ton asfalta na uro, njena vrednost pa je 1 milijon 700.000 dinarjev. Poleg tega so bili zgrajeni še drugi objekti, ki sodijo k asfaltni bazi.

Vrednost osnovnih sredstev v podjetju je ob koncu 1971 znašala že blizu 30 milijonov dinarjev.

Okrnjene samoupravljalne pravice

Jože Križman, predsednik delavskega sveta, je pri podjetju vse od ustanovitve, pri cestni službi pa sedemnajst let. Zaposlen je kot delovodja na obratu Cestnega podjetja v Trebnjem.

Kako ocenjujete rast podjetja?
„V zadnjih letih smo dosegli izreden razvoj. Spominjam se, da smo pred desetimi leti delali vse z rokami, danes pa v veliki večini vsa dela opravijo stroji. Tehnološki postopek se je bistveno zboljšal, kakovost dela pa je verjetno tudi dosti boljša.“

Kaj pa samoupravni odnosi?
„Samoupravni odnosi so se tudi precej razvili, čeprav smo začeli pri nas s samoupravljanjem nekoliko kasneje kot drugje. Zadnje čase so nam samoupravljalske pravice nekoliko okrnile. V mislih imam republiški zakon o javnih cestah, ki je povzročil precej vroče krivi. Omejen zakon je odvzel cestnim podjetjem pravico upravljanja z javnimi cestami prvega, drugega in tretjega reda. Glede cest prvega in drugega reda je prenesel to pravico na republiško skupnost za ceste, medtem ko so za ceste tretjega reda pristojne občine. Vse kaže, da je zakon v nasprotju z ustavo, zato ne bo prenesel kritike.“

Kako je z obveščanjem v podjetju?
„Boljše je, kot je bilo, čeprav so še vedno težave, saj smo raztepeni na vse konce in kraje. Osebnost veliko dam na dobro obveščeno delavcev, ker se tako izognemo marsikaterim nevesočnostim.“

Kaj pa kadri?
„Čeprav precej strokovnih kadrov šolamo v Ljubljani, nam jih še vedno primanjkuje. Občutek imam, da nekaterim delo pri cestnem podjetju le smrdi.“

V DESETIH LETIH ŠTIRIKRAT VEČ!

V zvezi z izpolnjevanjem strojnega parka in mehanizacije v podjetju se je povečeval tudi fizični obseg proizvodnje in sicer takole:

	novih dinarjev
1962	9.444.607
1963	14.675.030
1964	17.159.523
1965	14.665.587
1966	18.754.056
1967	24.806.533
1968	30.894.544
1969	38.848.576
1970	35.513.414
1971	39.816.912

STROJI SO NADOMESTILI LJUDI

Uvajanje novih tehničnih dosežkov v cestno službo je vplivalo tudi na zmanjševanje števila zaposlenih, ravno tako pa tudi na spremembo kvalifikacijske sestave zaposlenih, ki se je v zadnjih letih bistveno spreminjala v korist kvalificiranih ka-

drov. Jasno je, da so minili časi ročnih delavcev: kjer se je le dalo, so jih že nadomestili stroji. Vendar brez prisotnosti človeka tudi stroji ne morejo dati tistega, kar lahko.

L. 1962 je v podjetju bilo zaposlenih 661 delavec; od teh jih je bilo 319 nekvalificiranih; 1965 se je število zaposlenih zmanjšalo za 157, število nekvalificiranih delavcev pa celo za 180. Tri leta kasneje je bilo zaposlenih 490, nekvalificiranih delavcev pa je bilo še 142. Stanje l. 1971 kaže, da je število zaposlenih padlo na 444; nekvalificiranih delavcev pa je ostalo samo 38. Največji porast je opaziti pri kvalificiranih delavcih, saj jih je bilo 1962 180, deset let kasneje pa že 237.

V zvezi s hitrim razvojem, ki je narekoval tudi izobraževanje kadrov, je podjetje skupaj z drugimi cestarji v Sloveniji ustanovilo izobraževalni center v Ljubljani pri Skupnosti cestnih podjetij SR Slovenije.

Od ustanovitve izobraževalnega centra pa do danes so usposobili 10 cestnih delavodij, 45 cestarjev, 49 strojnikov, 6 gradbenih minierjev, 9 asfalterjev in 3 zidarje.

Za izobraževanje je bilo v obdobju 1962-1971 porabljenih 800.000 dinarjev, pri čemer pa so upoštevan samo stroški izobraževanja brez

osebni dohodkov delavcev. Če bi upoštevali še osebne dohodke v času šolanja, bi se stroški povzpeli na blizu 2 milijona.

SKRB ZA DELOVNEGA ČLOVEKA

V Materadi ima podjetje v okviru Počitniške skupnosti Krško osem ležišč, v katerih v zadnjih letih preživi dopust 40-50 delavcev in njihovih svojcev, poleg tega gre na rekreativni dopust še 8 do 12 delavcev. Na Gorjancih imajo cestarsko hišo, kjer je 6 ležišč. V podjetju pa niso zadovoljni s številom tistih, ki izkoristijo dopust za počitek, kajti večina še vedno porabi dopust za delo doma.

Novomeško cestno podjetje je bilo organizator I. letnih športnih iger delavcev cestnih podjetij Slovenije. Vsa leta od ustanovitve letnih in zimskih športnih iger so udeleženci teh koristnih športnih manifestacij.

Sindikalna organizacija podjetja skrbi za obiskovanje bolnih članov kolektiva, ki jih tudi primerno obdara. Vsako leto organizirajo tudi

Delavci novomeškega cestnega podjetja so z asfaltom prekrili veliko naših cest, parkirnih prostorov in drugih prometnih površin

Asfalt prekriva dolenske ceste

Leta 1962 je novomeško Cestno podjetje imelo v oskrbi 1.092 kilometrov makadamskih in asfaltnih cest I., II. in III. reda. Od tega jih je bilo asfaltnih 200 kilometrov; čez deset let je obseg cest bil enak, asfaltnih cest pa je bilo že 413 kilometrov.

Glede na novo kategorizacijo je podjetju z letom 1972 ostalo še 826 km cest, od teh je 450 km makadamskih in 376 km asfaltnih.

obdani ev otrok za dedka Mrza, in zaključek poslovnega leta za vse zaposlene.

Za nakup stanovanj in kreditiranje delavcev za obdobje 10 let je bilo vloženi 4.250.000 dinarjev.

SAMOUPRAVLJANJE V RAZVOJU

Ob ustanovitvi sta bila izvoljena delavski svet in upravni odbor za celotno podjetje. S statutom iz leta 1964 so poslovne enote dobile svoje svete, vendar so pravice bile zelo majhne - v glavnem je šlo za predlaganje in obveščanje.

Statut iz lanskega leta je postavil svete enot z določenim obsegom samoupravnih pravic. Enote odločajo o sprejemanju in odpušcanju delavcev in drugih pravicah iz delovnega razmerja. Enote ugotavljajo in delijo dohodek, ki ga ustvarijo s svojim delom.

Tone in njegov pomočnik

Strojinik Anton Šiško je pri Cestnem podjetju deset let. Za devet let dela na grederju, ki se mu je posebno prijubil. Menda je Tone med tistimi delavci Cestnega podjetja, ki ima največ dela. Saj si res ne moremo predstavljati ureditev cest brez tega sodobnega in izredno koristnega stroja.

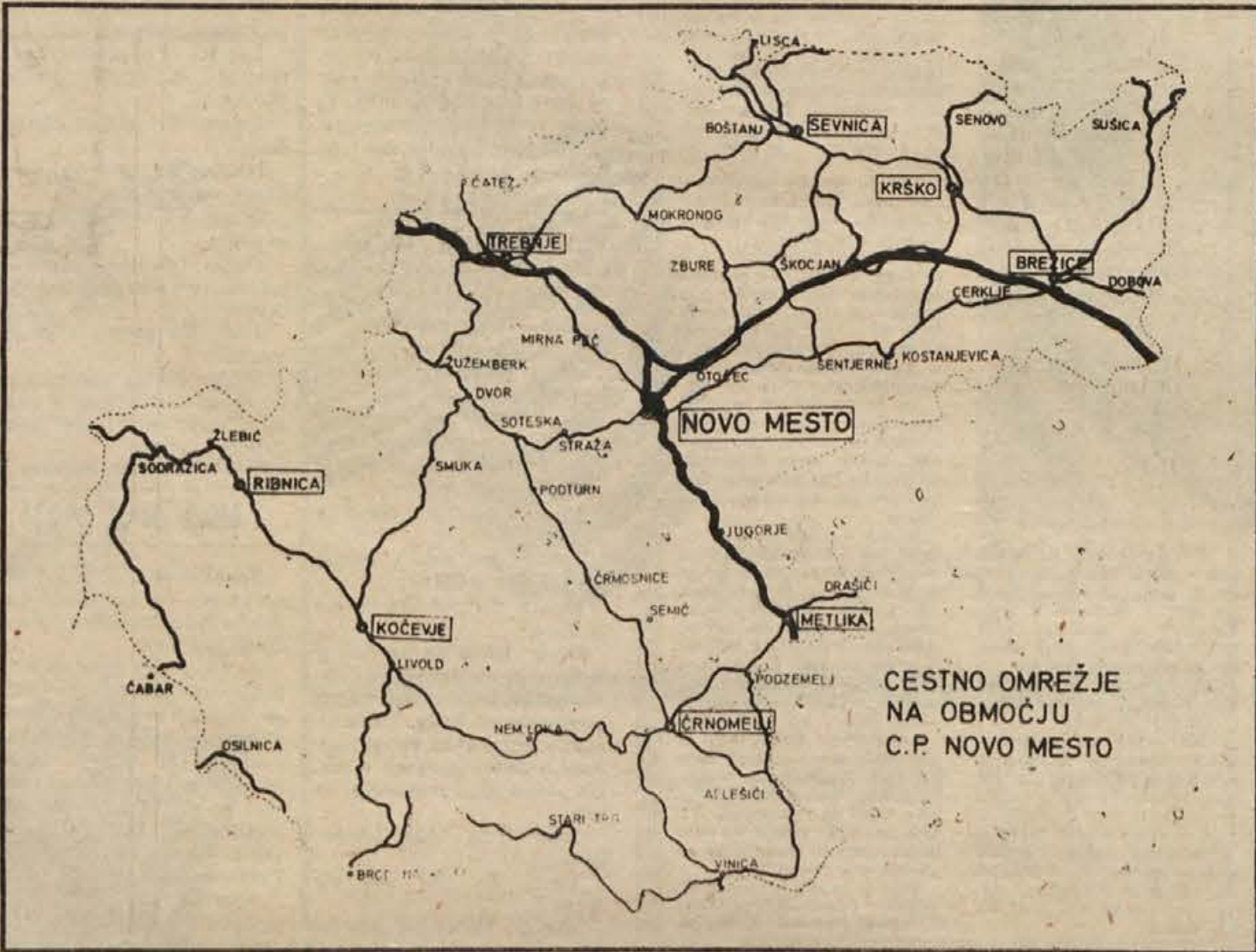
Trenutno dela Tone pri urejanju križišča na Catežu pri Brežicah, kjer bodo zgradili novo cesto, ki bo peljala na novi brežiški most; ob tej priložnosti sva se tudi pogovarjala.

Kako to, da ste zdržali toliko let na grederju?
„Marsikdo me je že enako vprašal. Ze takoj od začetka sem bil izredno navdušen nad novim strojem, ki je vseh zbujal posebno spoštovanje. Leta so tekla, navadil sem se nanj, izredno me je ubogal, zato sva postala res prijatelja. Nikoli mi ne dela težav, zato se ne morem ločiti od njega.“

Kaj vas samo greder veže na podjetje?
„Nikakor. Na splošno se počutim dobro, zato sem pri podjetju rad. Pri naši hiši smo vsi taki: ko pridemo v neko podjetje, tam tudi ostanemo.“

Slišali smo za vaše nagrade. Koliko ste jih dobili in za kaj?
„Pri podjetju nagrujejo tiste, ki dobro vzdržujejo stroje. Z mojimi, kot sem že povedal, ni posebnih situacij, zato sem bil tudi med nagrajence.“

Kolikšno pot ste že premerili z grederjem?
„Na Dolenskem skoraj ni makadamske ali asfaltno ceste, na kateri ne bi bila midva. Premerila sva že več tisoč kilometrov poti in povsod kaj koristnega naredila.“

Samoprispevek
— za srečo
mladine!
Odločitev:
14. in 15. maja
1972

Zadnji čas!

„Dokler je človek mlad, potrpi in upa. Z leti potrpljenje mine in obljube ne zaležejo več. Zato je zadnji čas, da se v Dolenjskih Toplicah začne.“

Tako predmetna učiteljica Anica Brkič, tako vsi učitelji in učenci — vsa Topliška dolina. Šolska stiska v tem kraju je postala soznačnica za zaostalost.

„Stisko še huje občutimo učitelji, ker se med odmori nimamo kam dati,“ slišite med odmorom v mali pisarnici, ki je vse: tajničina pisarna, ravnateljova soba, zbornica.

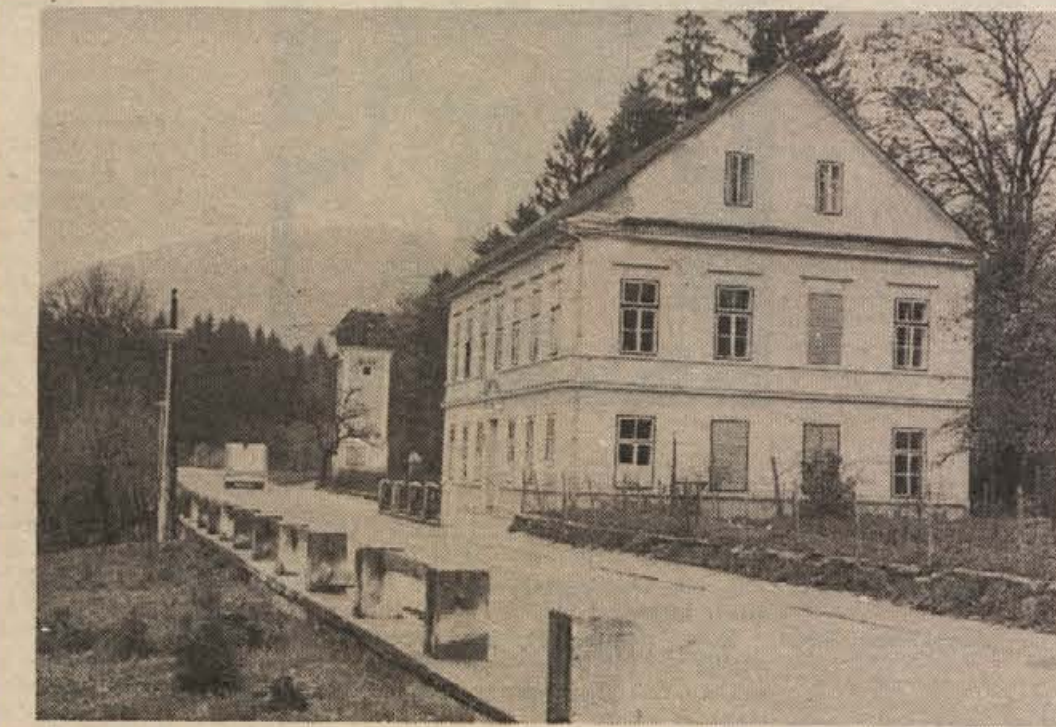
V razredih je komaj prostora za učence, tablo in kredo. Krožke in druge izvenšolske dejavnosti imajo večkrat kar na stopnicah. Razredi so polni od jutra do večera.

„Osemnajst let sem v Dolenjskih Toplicah. Kot aktivistka sem spoznala vso Slovenijo, a take revščine, kot jo imamo tu, nisem še nikjer videla. Ne spominjam se kraja, kjer bi se morala šola potikati po vsem naselju kot tu pri nas, kjer skoraj ni hiše, da ne bi imela v vsem tem dolgem času in večnem upanju na boljše učilnice pod streho,“ pravi Anica Brkič.

„Žalostno, resnično žalostno, da tak partizanski kraj na šolskem področju v letih po vojni še ni nič pridobil,“ govore prebivalci v vsej Topliški dolini. Čeprav že utrujeni od pričakovanja, so se vseeno odločili, da bodo šli 14. maja na referendum — zaradi solidarnosti z drugimi krajevnimi skupnostmi, ki tudi uvajajo samoprispevek.

**V sodobnejših
šolah:**
več znanja!
Odločitev:
14. in 15. maja
1972

Že deset let učenci in učitelji v osnovni šoli v Dolenjskih Toplicah (na sliki) upajo, da bodo zapustili to „francožofevsko“ hišo in se preselili v sodobno prostorno in sveto šolo. Se jim bo želja naposled izpolnila? (Foto: I. Zoran)

Nova šola — spomenik solidarnosti

Taka, kot je zdaj, osnovna šola v Dolenjskih Toplicah nima tekmice med najslabšimi in najtesnejšimi šolami na Dolenjskem — Franc Markovič trdi: »Če bi ostalo tako, bi nam prihodnji rodovi očitali, da nismo omogočili napredka v topliški dolini

Dvanajst oddelkov učencev bi se vsak dan izmenjalo v starih učilnicah, če ne bi v vasi poiskali že v prvih letih po vojni še nekaj zasilnih prostorov za izobraževanje. Takoj je treba pripomniti, da sta tretji in četrti razred prenatlačena (38 in 40 učencev), saj bi morali praviloma iz njih napraviti še dva oddelka. Toda kam bi ju dali? Golih šest prostorov — to je vse, kar ima šola za sodoben proces obveznega izobraževanja. Pouk obiskuje več kot 340 otrok iz Dolenjskih Toplic in okoliških vasi.

Odveč je ponavljati, da v takih okoliščinah ni možno zagotoviti znanja po učnem načrtu, ki je predpisan enotno za vse slovenske šoloobvezne otroke. Kjer učitelj ne more uporabljati drugih pripomočkov kot kredo in tablo, je to tembolj razumljivo.

Šola je polna od jutra do večera, na varstvo učencev, ki se vozijo, sploh ne morejo pomisliti. Tako imenovanih interesnih dejavnosti, ki dopolnjujejo pouk, ne morejo razvijati in so, preprosto povedano, prikrajšani za vse, česar imajo ponekod na pretek. „Davek“ morajo plačevati tudi učitelji, ker se ne morejo pripravljati na pouk. Samo 16 kv. metrov prostora imajo za to: v tej „utici“ je zbornica, ravnatelj-

va pisarna, tajničina miza, inventar in kdove kaj še vse.

Pod topliško šolo so tri podružnice: Poljane, Gornje Sušice in Soteska. To so nižje razrednice s kombiniranimi oddelki. Pouk je tam še težji, še manj sodoben in nemara ti otroci „povzročijo“ tolikšen osip v prvih dveh višjih razredih. Podružnice sicer nimajo prihodnosti. Poljane, na primer, že odmirajo: za prvi razred v jeseni se je vpisal en sam učenec, štirje razredi v tem šolskem letu imajo vsega 20 učencev.

Ljudje hočejo, da se začne

Kaj storiti? Že dolgo se zavedajo, da jih reši zadrege samo nova, sodobna grajena in opremljena šola. Prepričani so, da bodo lopate ob obronku smrekovega gozda na levem bregu Sušice zasadili letoš. Kajti šele potem, ko se bo to zgodilo, bodo zares verjeli, da bo v prihodnosti tudi v Dolenjskih Toplicah drugače.

Dve leti že plačujejo samoprispevek za lepše čase svojih otrok, ki bi jih radi odrešili stiske, zmrzovanja in — da, tudi tega! — strahu pred stopi, ker so začeli tramovi popuščati. Imajo tudi že grad-

beni odbor. Franc Markovič, ki mu je predsednik, hkrati pa je tudi občinski odbornik, pravi:

„Prepričan sem, da je prispevek ljudi, ki ga bomo izglasovali na referendumu 14. maja, samo ena od oblik sodelovanja večine prebivalstva pri gradnji tako potrebnih šolskih prostorov. Je del pomoči, ki jo vsi občani ponujajo za srečo naših otrok — bodočih delavcev, tehnikov, inženirjev. Dobro poznam topliško šolo in moram reči, da dela v nevzdržnih razmerah.

Danes zahteva družba od naših otrok več, kot smo ji morali svoj čas dati. Da bodo to zmogli, jim moramo omogočiti, sicer se bo zaostalost nadaljevala, razlike med revnimi in bogatimi bodo še večje. Zaradi tega ne moremo in ne smemo čakati, da pridemo na vrsto pri občinskem proračunu. Do šole — spomenika solidarnosti — lahko pridemo že prej, če si bomo solidarno pomagali, četudi z minimalnim samoodrekanjem. Take in podobne oblike pomoči so stare. Spominimo se samo na potoke znoja, ko so ljudje obnavljali porušene domove. Pogumno trdim, da je taka zavest tudi v sedanjem rodu odraslih — to bodo ljudje pokazali na referendumu.“

Za zgled drugim

»Če hočemo novo šolo, moramo na referendum,« pravi kmet Lojze Bradač iz Podhoste

Lojze Bradač, kmet iz Podhoste, predsednik krajevne skupnosti Dolenjske Toplice: „Že več kot deset let se pripravljamo na to gradnjo, lani pa so nam borci NOV malone ukazali, da se moramo vpreči v akcijo. Vse možnosti, da bi po kaki drugi poti prišli do nove šole, so se razblinile v nič, tako tudi obljubljeni in pričakovani pomoč poslanca, ki smo ga izvolili v Topliški dolini.

Svet krajevne skupnosti je prvotni sklep, da razpiše nov referendum šele potem, ko bo zasajena prva lopata na prostoru za novo šolo, opustil in pristal, da razpiše referendum hkrati z drugimi krajevnimi skupnostmi v novomeški občini. Tako smo se odločili na zborih volivcev, ker je navezadnje še najbolje ne biti bela vrana.

Samoprispevek plačujemo v naši krajevni skupnosti že dve leti. Uvedli smo ga za štiri leta in se bo izteklo 1974. 80 odst. denarja odvajamo za šolo, 20 odst. za komunalno ureditve. Na bližnjem referendumu se bomo torej odločali samo o nadaljnjem uvedene samoprispevka za naslednja tri leta. Tako bomo samoprispevek tudi pri nas plače-

vali 7 let, le prenehali bomo dve leti prej kot tiste krajevne skupnosti, ki ga zdaj na novo uvajajo.

Razumevanje ljudi za razreševanje šolskih težav je neizmerno, čeravno tarejo mnoge kraje krajevni problemi (vodovodi, ceste, poti, kanalizacija in podobno). Ob vsem pa je šola še vedno problem št. 1. Gozdni posestniki so obljubili, da bodo prispevali več kot 200 kub. metrov lesa, če bo referendum uspel. Ob taki pripravljenosti ljudi šolske akcije res ni težko izvajati.

Kar se uspeha na referendumu tiče, bomo mi drugim za zgled. Želim pa, da bi bile vse krajevne skupnosti v tej akciji čimbolj enotne.“

Tudi vaša osnovna šola je majhna, zastarela, neprimerna. Po občinskem načrtu bi jo posodobili v naslednjih sedmih letih, vendar pa morate o tem odločiti vi, ker brez vašega prispevka tega občina ni zmožna uresničiti. Odločali boste na tajnem ljudskem glasovanju, ki bo 14. maja na podeželju, 15. maja pa v Novem mestu. Zato: vsak vaš »DA« — glas za boljšo šolo!

To je obupno

Ivan Horvat, komandir oddelka milice v Dolenjskih Toplicah: „Občudujem ljudi, da so se tako zavzeli za zidavo nove šole. Sedanja iz francožofevskih časov ni samo tesna, ampak je v njej nevarno poučevati. Najbrž ste že slišali tisto o stropih. Pozimi sem imel priložnost videti, kako so učenci menciali iz razreda v Gašperjevi hiši na stranišče v šolo. Saj to je obupno! Na odprtem partijskem sestanku 13. aprila sem slišal poziv, naj gremo vsi na referendum in glasujemo za samoprispevek. Navzoči so zaploskali. Razumem jih, čeprav nisem Topličan, tu živim šele nekaj let. Če se ne bi premaknilo, bi učitelji prenehali učiti.“

Plačevali bomo

Jože Avsec, predsednik sindikata v Boru: „V našem podjetju je 88 zaposlenih in imajo skoraj vsi otroke, vsi pa tudi vedo, kako skromna je šola v tem kraju. To sta glavna razloga, ki me podpirata v optimizmu, da se bo referendum posrečil. Plačevali bomo, ne da bi to koga bistveno prizadelo.“

Za šolo damo!

Henrik Kocjančič, gostilničar iz Loške vasi: „Zdaj plačujem po 1.500 din na leto ali 3 odst. od osnove in tudi vnaprej sem pripravljen. Sedem let bo res malo dolgo, pravim pa, kot drugi: Za šolo damo! Ne vem, če je v naši vasi kdo, ki bi se v tako težkih trenutkih za našo šolo ne izkazal moza. Še več: po sestankih, na katerih smo slišali, da gre zares, je splošno navdušenje. Glejte, dva otroka imam, pa mi ni vseeno, kam bosta hodila. Kaj je to sploh kakšna šola, če so razredi po vseh Toplicah?!“

Pred očmi jo imamo

Jože Plut, računovodja v zdravilišču: „Tudi ljudje, zaposleni pri nas, imajo otroke, šolo pa vsak dan pred očmi, tako da vedo za podrobnosti. Prepričan sem, da 14. maja ne bodo izostali, če bi se to zgodilo, bi bil presenečen. Prispevek delovnih organizacij se mi zdi tudi primerno oblikovan. Mi bi dali na leto stari milijon.“

Jože Peršina, delavec pri Petrolu, iz Dolenjskih Toplic: „Podaljšani samoprispevek, ki bomo zanj glasovali na referendumu, bi se moral zbirati samo za šolo. Za ljudi to ne bo preveliko breme in ga bo vsak zmogel. Saj tako in tako ne bomo veliko zbrali; kar bomo dali, je samo kaplja v morje v primerjavi z vsoto, ki je potrebna za novo šolo. Mora pa tako biti, si bomo vsaj zapomnili, kdaj smo gradili. O tem, da referendum ne bi uspel, sploh ne razmišljam, ker tega v moji kombinaciji ni. Lahko se grem le napovedovalca: če smo pred dvema letoma dosegli 95-odstotni odziv, bomo tokrat dosegli vsaj 80 odstotkov.“

Možno samo »ZA«

Stefan Fiftol, predsednik DS v Boru: „Če se na referendumu ne bi šli, bi šlo vse po zlu in bi se najbrž še za nekaj let obrisali pod nosom. Včasih mi hčerka pravi, kakšna škoda je, da nimamo boljše šole. Če otrok vidi težave, jim moramo tudi odslati. Naši delavci so z vsem seznanjeni in upam, da bomo vsi glasovali »za“. Drugo tudi ni možno!“

Po medvedji poti

Jože Papež, učenec 2. razreda iz Velikega Lipja: „Če hočem priti pravočasno v šolo, moram zjutraj vstati že ob pol petih, ker je do avtobusne postaje več kot 3 km. Domov pridem ob dveh. Ko bom končal šolo, bi se rad izučil za kleparja in delal v Iskri kot moj oče.“

Jože Molek, učenec 2. razreda iz Velikega Lipja: „Trinajst nas hodi iz tega kraja. Večkrat nas je strah zaradi medvedov in drugih živali. Danes (14. aprila) smo videli velikega medveda, ki je lomstil poleg poti, koder hodimo na avtobus.“

Cvetka Mum, 7. a, iz Sel pri Ajdovcu: „Pol ure moram peš, potem pa na avtobus in v šolo. Tako vsak dan, pozimi in poleti. Vstati moram že ob petih. Še eno leto pa

bo vse mimo. Šla se bom učiti k teti za šiviljo. Mama pravi, naj bi šivala.“

Ljuba Senica, tajnica KO SZDL v Žužemberku: „Ljudje poznajo razmere v šoli in menijo, da je treba pomagati. Po dograditvi bi ukiniti popoldansko izmeno, to pa bodo najbolj pozdravili učenci iz oddaljenih krajev. Na našem zboru volivcev smo rekli, da je treba hkrati s šolo urediti tudi telovadnico in misliti na razširitev vrta. Žužemberška šola naj bi prišla na vrsto v prvem obdobju uresničevanja 7-letnega načrta za izgradnjo šol v občini. Plačevanje samoprispevka v glavnem ne bo problematično. Težje bodo plačilo zmogli pri hišah, kjer so ostareli ljudje, čeprav imajo prek 1.000 din katastrskega dohodka.“

Trenutki razvedrila na športnem igrišču ne morejo iz mladih src izrinuti grenkobe: v žužemberško šolo (na sliki v ozadju) morajo učenci še vedno hoditi v dveh izmenah — eni dopoldne, drugi popoldne. Otroci iz oddaljenih vasi pa še tega razvedrila nimajo. (Foto: I. Zoran)

V Žužemberku marsikaj odpade

Hiša, v kateri je žužemberška osemletka, je bila 1947 obnovljena na razvalinah predvojnne zgradbe, 1966 pa so jo spet dozidali. Danes ima devet učilnic, tehnično delavnico, dva kabineta za učila, zbornico, upravni

prostor, kuhinjo z jedilnico in shrambo ter knjižnico.

Število učnih prostorov pri sedanjih 17 oddelkih in dveh izmenah ustreza. Takoj pa je treba povedati, da bi moralo 11 oddelkov z učenci višjih razredov obiskovati pouk v dopoldanskem času. Pouk v teh razredih je predmeten in se učitelji vsako uro menjajo. Ker niso mogli drugače urediti, imata dva oddelka s predmetnim poukom šolo popoldne.

Za žužemberško šolo je poleg tega značilno, da se veliko njenih učencev vozi s posebnim avtobusom iz Ajdovca, Dvora in Malih Lašč. Učenci iz teh krajev prihajajo k pouku dopoldne in popoldne, zato opravi avtobus vsak dan dve krožni vožnji več.

Tega ne bi bilo treba, če bi šoli dozidali vsaj še štiri učilnice. S tem bi pridobili tudi prostore, kjer bi se do odhoda na avtobus zadrževali vozači, hkrati pa omogočili namoteno delo mali šoli, ki bo obvezna.

Najhuje za vozače

Ciril Kosmina, ravnatelj šole in sekretar osnovne organizacije ZK: „Komunisti v našem kraju podpirajo zamisel, da bi s samoprispevkom prebivalci in delovne organizacije pomagali dograditi našo šolo. Zdej so težave zlasti zaradi učencev, ki prihajajo iz okoliških in oddaljenih vasi. Ti so zaradi dvoimenskega pouka tudi najbolj prizadeti.“

Ce bomo ljudem znali pravilno prikazati vse te težave, na referendumu ne bomo propadli. Če nam bo sreča naklonjena, da bomo do čakali predvideno dozidavo šole v Žužemberku, bomo v naslednjih letih lahko uredili tudi vse tri podružnice. Možnost za to se ponuja tako, da bi smihelsko, dvorsko in ajdovsko nižjerazrednico izboljšali z denarnim amortizacijo.“

DO REFERENDUMA: Med ljudmi!

V žužemberški krajevni skupnosti bodo predvideni samoprispevek prebivalstva in delovnih organizacij namenili v celoti za dograditev šole. Stroške za komunalno urejanje bo krajevna skupnost v tem času krila s svojimi dohodki.

Ivan Plut, predsednik krajevne skupnosti, je povedal, da so na zadnji seji sveta imenovali odbor, ki bo vodil politično akcijo v pripravah na referendum. V odboru ki ga sam vodi, so poleg vseh čla nov sveta krajevne skupnosti tudi predstavniki SZDL, ZK, ZB, sindikatov, ZMS, ZRVS in drugi.

„Če hočemo računati na uspeh bomo morali politično delo stopnjevati iz dneva v dan,“ je pripomnil ter poudaril, da se b akcija pri njih končala šele na dan referenduma, 14. maja. Član odbora bodo nenehno obiskovali ljudi na terenu in tudi v delovnih organizacijah.

Ljudje moramo sodelovati

Stefan Galič, direktor Gorjančev: „V našem kolektivu smo že pri prejšnjih referendumih ugotavljali, da krajevnih zadev, kot se zdaj kaže osnovna šola v Vavti vasi, ni mogoče reševati brez prispevka ljudi, ki na tem območju živijo in delajo, naj bo to doma ali v podjetjih. Opozorili so nas, da naša šola dela dejansko že v treh izmenah, še težje je, ker morajo otroci v šolo po uro hoda in več.“

Podpiramo prizadevanje za ureditev šol in se bomo zavzemali, da bo tudi naš referendum izglasovan. V imenu kolektiva lahko rečem, da smo imeli pri nas vselej razumevanje za take akcije. Na proslavah, kjer se je zbralo veliko ljudi, sem večkrat izrazil priložnost in povedal, da moramo začeti vprašanja zdravstva, kulture, šolstva in podobnega začeti sami reševati. Prepričan sem, da smo prebivalci prvi poklicani, da to storimo v kraju, kjer živimo in delamo.“

Dograditev ni zalegla

Območje šolskega okoliša osemletke v Vavti vasi se gospodarsko hitro razvija, šola pa se le počasi prilagaja sodobnim zahtevam na področju izobraževanja. Zgradili so jo 1908 in je imela do 1964 na voljo le tri učilnice ter ravnateljevo stanovanje. V pridruku so dobili prostor za štiri učilnice, zbornico, manjšo pisarno in kuhinjo z jedilnico. V učilnico

so preuredili tudi ravnateljevo stanovanje.

Kabinetskega pouka si ne morejo privoščiti, saj so vse učilnice ob dveh izmenah polne dopoldne in popoldne. Tako niso mogli razviti izvenšolskih dejavnosti in tudi ne zagotoviti dodatne pomoči učencem, ki se teže učijo. Šola potrebuje prostore za podaljšano bivanje učencev in za najmanj dva oddelka celoletne male šole. Nič manj nujna ni telovadnica.

Onkraj Krke se kadi iz industrijskih dimnikov, ki opozarjajo, da smo v industrijskem kraju — tu pa je še šola, zgrajena pred prvo svetovno vojno. Prizidek iz leta 1966 osnovne šole v Vavti vasi ni odrešil prostorske stiske. Najhuje je, ker ni telovadnice. (Foto: I. Zoran)

Prednost šoli!

Stane Sobar, mojster pri Gorjančih: „Štiri leta smo že imeli samoprispevek: prvi dve leti ga je plačevalo 14, drugi dve 12 naselij. Denar smo zbirali za vodovode, poti, kanalizacije. Na bližnjem referendumu se bomo odločili o uvedbi samoprispevka, ki bo šel v celoti za šolske potrebe. Računamo, da bo tega denarja vsako leto 70.000 din. Na zadnji seji sveta krajevne skupnosti v Straži smo osnovali štab za priprave na glasovanje. Predsednik je Franc Ivanetič, ki vodi tudi našo organizacijo Socialistične zveze.“

Še se spominjam

Vesna Bisan iz Novolesa: „Osem let sem hodila v šolo v Vavto vas, in ker še ni dolgo, kar sem končala, se vsega še dobro spominjam. Praktičnih vaj nismo imeli ali pa zelo malo v razredu, zato ni bilo pravega znanja. Takrat je še bilo nekaj krožkov, zdaj pa, kot sem slišala, ne delujejo. Saj tudi nimajo kje! Razmere so se v nekaj letih zelo poslabšale. Kot domačinka sem seveda za to, da ljudje prispevamo za dograditev tudi kaj iz svojih žepov.“

Ne brez telovadnice!

Ana Medic, uslužbenka iz Straže: „Ni čutili godrnjanja, saj gre vendar za našo šolo! Najbolj potrebna je po mojem telovadnica. Dom TVD v Vavti vasi ni rešitev, ker je od šole predač, je pa tudi premajhen in neurejen. Ker bomo dali ves samoprispevek za šolo, si bo morala krajevna skupnost pomagati tako, da bo za namenska dela iskala pomoč pri prebivalstvu in delovnih organizacijah.“

Plačeval bom za svoje

Stane Kolenc, mehanik pri Gorjančih: „Tole s samoprispevkom je čisto v redu, saj drugače šole še leta in leta ne bi mogli povečati. Tudi otrok je vedno več. Meni ne bo težko plačevati, saj vem, da bom dajal denar za to, da bi nekoč mojim otrokom bilo bolje v šoli. Prav se mi zdi tudi, da bodo prispevala podjetja.“

Upravičeno ponosni

Za delavski praznik naj ima delavka besedo: Dragica Vrbančič, ena izmed 1100 žensk med 1400 zaposlenimi v podjetju

Ce bi jo srečal na ulici, visoko, z dolgimi črnimi lasmi in v športnem hlačnem kostimu, ji ne bi prisodil preprostega dela za strojem. Pa je navadna šivilja, doma iz Ozlja, in se že 8 let vozi v Metliko na delo.

Ni edina med 1100 ženskami v podjetju. Napredek,

nosna sem, da sem v tem kolektivu in da sem po svoje pripomogla k temu, kar podjetje danes predstavlja." Tako je rekla Vrbančičeva Dragica.

„Zavedam se, da mi je tovarna omogočila živeti človeka dostojno življenje. Imam službo, vsak mesec prinesem domov 1200 dinarjev. Ker živim sama z mamo na mali kmetiji, mi ta denar veliko pomeni. Kupila sem nekaj strojev, imam televizor, razmišljam celo o avtomobilu, vendar mi je letos še nedostopen. Pa kasneje! Če bi ostala na vasi, vsega tega ne bi bilo. Samo hiše pogledite v bližnji okolici Metlike! Na slovenski in hrvaški strani se pozna vpliv tovarne BETI. Tudi cele vasi spreminjajo podoba.“

Kje so pred leti delavke hodile na morje? Zdaj pa. „Vsako leto si privoščim dopust. Letovanje na morju organizira podjetje. Vedno grem v drug kraj, da spoznam mesta in ljudi,“ je rekla.

Tovarišica Dragica pa je tudi v vrstah voljenih samoupraviteljcev. Sodelovala je že v osrednjem delavskem svetu podjetja, zdaj je v svetu ekonomske enote. Ker je tudi njena odločitev pripomogla k usmeritvi tovarne in doseženim uspehom, je njen ponos toliko bolj upravičen. R. B.

značilen za tovarno, se pozna na ljudeh, v njihovem mišljenju, oblačenju, v načinu življenja, v moderniziranemu domu in v splošni življenjski ravni. Redki so še brez televizorja in pralnega stroja, vse več jih je z avtomobili in motorji.

„V osmih letih, kar sem jaz v podjetju, se je tovarna tako spremenila, da je kot noč in dan. Včasih se ustavim pred vhodnimi vrati in kar gledam. Komaj verjamem, da je to naša BETI, skromna pred nekaj leti. Po-

S POLNIMI JADRI NA TRG

Metliška BETI je z rekordnim startom zajadrala v poslovno leto 1972
– Značilnosti letošnje proizvodnje: novo sympafresh spodnje perilo, modna kolekcija kopalnih oblek in tiskana blaga

Pred kratkim je metliška BETI slavila šele 15-letnico delovanja, vendar je v tem kratkem času pustila za seboj že vrsto uglednih podjetij svoje stroke v državi z veliko daljšo poslovno tradicijo.

V prvem tromesečju letošnjega leta je kolektiv ustvaril že za 53 milijonov dinarjev celotnega dohodka, kar se v vsem dosedanjem obdobju na začetku leta še ni zgodilo. Največji uspeh pa je, da je tovarna rekord dosegla v času, ko so bistveno spremenjeni proizvodni programi, ko se srečuje s hudo nelikvidnostjo in ko sta jo prizadela devalvacija in zamrznjenje cen.

Smer več končnih izdelkov

Program proizvodnje volne NEVEDA so v BETI začasno opustili, ker so iz proizvodnje izločili izdelke, v katere so vlagali malo dela. Ti namreč teže

prenašajo zamrznjene cene in padec vrednosti dinarja. Namesto tega so okrepili predelavo lastne osnovne proizvodnje v pletilnici in barvarni, hkrati z vrsto kooperantov zmanjšujejo prodajo polizdelkov. Vedno večji odstotek proizvodnje gre iz tovarne kot končni izdelek. Preja je bila v prejšnjem proizvodnem programu v precejšnji meri namenjena prodaji, zdaj jo v celoti predelajo za svoje potrebe.

Z devalvacijo je bilo podjetje prikrajšano za okrog 5 milijonov dinarjev. Plan proizvodnje za leto 1972, ki so ga sestavljali lani novembra, se je v celoti podrl, namesto tega so hitro spremenili proizvodni program. Čeprav je prvo tromesečje letos potekalo v prilaganju uvede-

nim novostim, je poslovni uspeh kljub temu odličen.

Izdelki še topli med kupce

V letošnjem letu zalog proizvodnje ni. Vse, kar pride izpod strojev, kupci bodisi doma ali v tujini sproti odnesejo. Tovarna ima za leto 1972 že več kot 80 odstotkov celotne proizvodnje prodane, čeprav so se pojavili na trgu z nekaterimi novimi izdelki, ki jih pri nas še ne poznamo.

SYMPAFRESH PERILO so začeli delati letos in so spet edini in prvi proizvajalci tovrstnega spodnjega perila v Jugoslaviji. Gre za sintetične ženske hlačke, ki so zavoljo posebnih mešanic trpežnejše od običajnega bombaža in enostavnejše za vzdrževanje. Prenesejo vsakodnevno pranje. Vsak dan naredijo okrog 15.000 takih hlačk.

KOLEKCIJA KOPALNIH OBLEK za ženske, moške in dekleta obsega 30 modelov. Prodanih je že več kot 1 milijon kopalnik, od tega tretjina na tuj trg. Betine kopalke imajo to lastnost, da ustrezajo modnim zahtevam, hkrati pa so zaradi cene dostopne predvsem občanom s povprečnim standardom. Proizvodnjo kopalnih oblek so popestrili z materiali, ki predstavljajo modni krik: so iz tiskane tkanine lycra. Taki modeli so občutno dražji, delajo jih v manjših količinah in so namenjeni zahtevnejšim kupcem.

TISKANA BLAGA so ena izmed novosti, s katerimi se je BETI začela ukvarjati. Tiskanje s „termo tiskom“ je veliko dražje od načinov, ki so se jih doslej posluževale tiskarne tkanin, vendar ima vrsto prednosti. Imajo veliko različnih možnosti za tiskanje raznih vzorcev, raznih blag in raznih barv. Tiskana blaga uporabljajo že za ženske kombineze in spodnje hlačke, za kopalne obleke, blago v metraži pa je na voljo tudi za lahke ženske poletne obleke in za ženske komplete.

PROIZVODNJE DIQLEN LOFTA letos ne bodo količin-

sko povečevali, temveč skušajo tkanine plemeniti. Ukvarjajo se z novimi materiali te vrste, ki jih nikjer v državi še ne izdelujejo in bodo že poleti na tržišču.

Graditi v zunanjih obratih

Vsa zadnja leta je bilo za BETI značilno, da je imela kar naprej velike investicije. Ob zdajšnjem gospodarskem položaju v državi, ko so obsežne investicije zavrte, se tudi BETI temu prilagaja. Letos so v načrtu le obsežnejša dela v zunanjih obratih: Dobova, Čmomelj in Mima peč, naslednji korak pa predstavlja nova šivalnica v Metliki. Okrog 5 milijonov dinarjev bodo veljale rekonstrukcije zunanjih obratov v letošnjem letu.

Medtem ko v Dobovi dela že potekajo in se celo bližajo koncu, so za obrata Čmomelj in Mima peč načrti že pripravljene, za novo šivalnico v obratu Metlika pa projekte pripravljajo.

Najbolj pomembno je to, da bodo po končani rekonstrukciji zunanji obrati dobili možnost povečati število zaposlenih za 100 odstotkov.

Pretrirana previdnost?

Plan letošnje proizvodnje predvideva za 180 milijonov dinarjev celotnega dohodka. Pri planiranju so bili previdni, kaže, da celo preveč. Če bodo poslovni uspehi vse leto taki kot v prvem tromesečju, potem leta 1972 ne bodo končali z manj kot 200 milijoni dinarjev realizacije.

Tako velike številke bodo dosegli kljub temu, da so si prostovoljno amortizacijo povečali za 4 milijone din ali za 50 odst., da bodo čez leto osebni dohodki narasli za 20 odstotkov in da so proizvodni stroški zaradi podražitev mnogo večji, kot so bili lani.

Zaradi takih uspehov in takih številki tovarno BETI lahko mirne duše uvrščamo med udarnike dela. Prva povojna leta smo jih nagrajevali in slavili za delavski praznik – 1. maj. Kdor v današnji gospodarski zmedi, zlasti pa v tekstilni stroki, tako jadra čez tržni ocean kot metliška BETI – je dober gospodar. Takih bi potrebovali več.

Kolektiv Beti iz Metlike s sojimi obrati čestita vsem delovnim ljudem za praznik OF in praznik dela!

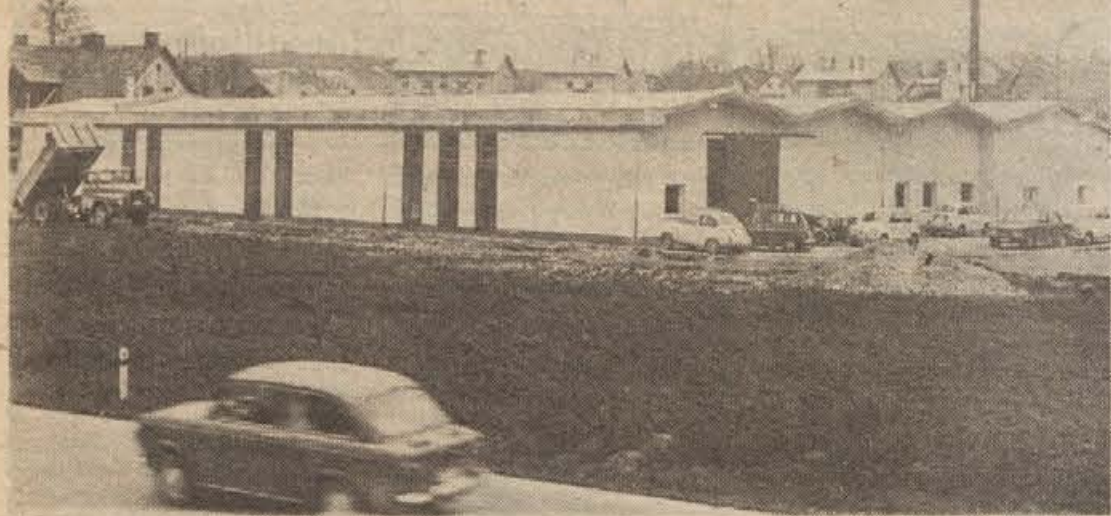
beti-style

SPECIALNO ZA DNEVNO MENJAVO

odslej v novih prostorih

trimo
trebanjska
industrija
montažnih
objektov
TREBNJE

trimo projektira, proizvaja in montira
montažne objekte iz lahkih jeklenih kon-
strukcij »na ključ«:
● industrijske hale (tudi z žerjavnimi
progami)
● skladišča - hangarje
● servisne in športne objekte
● rezervoarje in cisterne za industrijo
in gospodinjstva
investitorji - graditelji - potrošniki, obr-
nite se na trimo, trebnje,
telefon (068) 38-030, 38-031, 38-125,
telex 33 735 YU TRIMO

TRELES
TREBNJE

prej Mizarska delavnica TREBNJE

Izdelujemo opremo za vse vrste lokalov

PAPIRKONFEKCIJA, KRŠKO

Ciklostilni papir vseh vrst, špecerijske vrečice s tiskom in brez tiska, vse vrste škatel iz
valovite lepenke in kartona s tiskom in brez tiska, vse tiskarske storitve

**SKUPŠČINA OBČINE
TREBNJE**

Občinski sindikalni
svet
Občinska
konferenca ZKS
Občinska
konferenca SZDL
Občinski odbor
ZZB NOV
Občinski komite ZMS

**AGROSERVIS
BREŽICE**

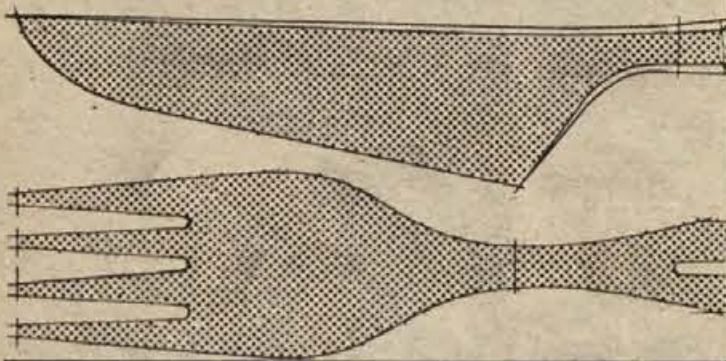
Popravilo avtomobilov in
mehanizacije

kolektivi čestitajo

**za dan OF
in
praznik dela**

Trgovsko in gostinsko podjetje
**LJUDSKA POTROŠNJA IN
HOTEL TURIST * BREŽICE**

**GOZDNO
GOSPODARSTVO
NOVO MESTO**

**SKUPŠČINA OBČINE
BREŽICE**

OBČINSKI SINDIKALNI SVET
OBČINSKA KONFERENCA ZKS
OBČINSKA KONFERENCA SZDL
OBČINSKI ODBOR ZZB NOV
OBČINSKA KONFERENCA ZMS

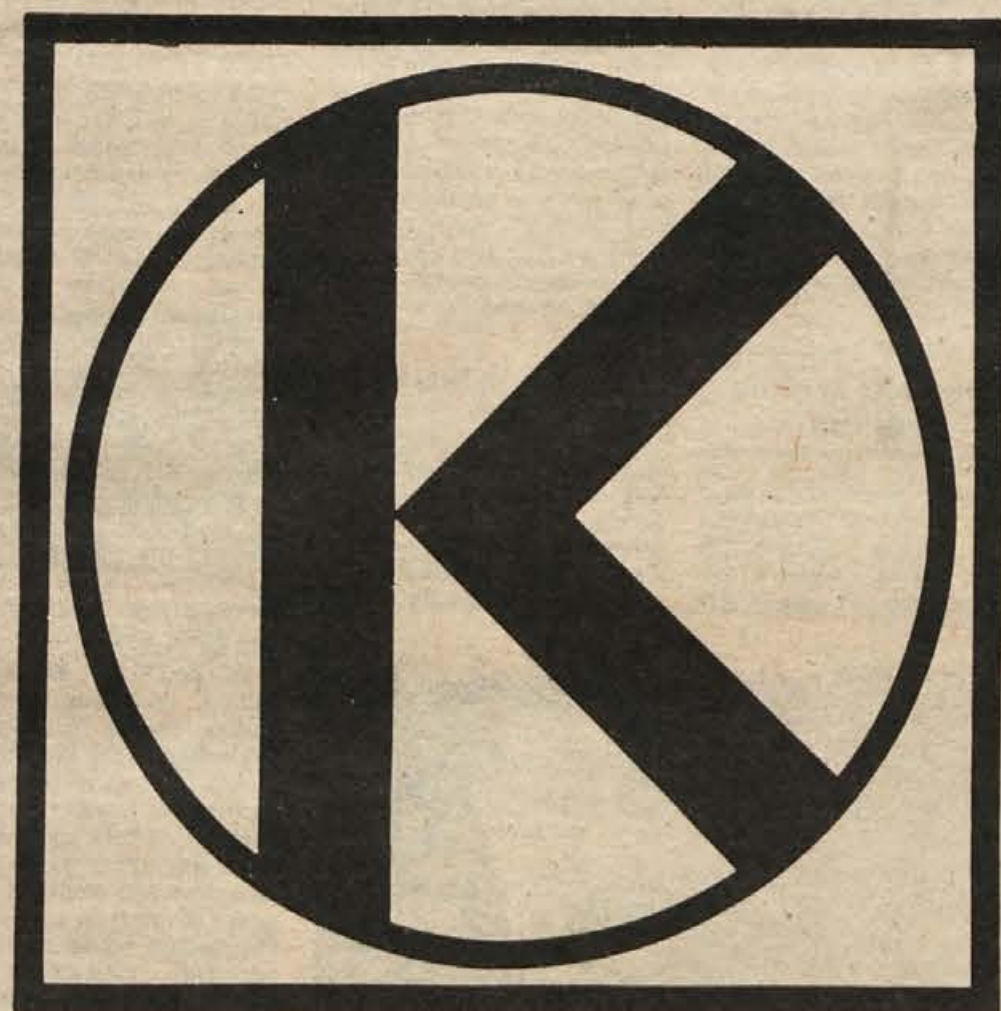

Nudimo vse vrste lesa za indu-
strijo, predelavo in drva. S svo-
jimi obrati čestitamo za praz-
nik!

Združeno KGP Kočevje

S svojimi organizacijami združenega dela čestitamo za praznik OF in za 1. maj!

KRKA

ČESTITAMO ZA 1.MAJ!

Dober glas seže v deveto vas. Ta pregovor velja tudi za PIONIRJEV avtoservis v Novem mestu, ki je poznan po vsej Sloveniji in Hrvaški.

Šef vseh Renaultovih servisnih služb na svetu g. Ernest iz Pariza je ob nedavnem obisku pri PIONIRJU pohvalil kolektiv avtoservisa in bil navdušen ob tem, kar je videl.

Kolektiv SGP PIONIR
iz Novega mesta s svojimi obrati
čestita vsem delovnim ljudem
za praznik OF in praznik dela!

AVTOSERVIS „PIONIR“

Delavnice PIONIRJEVEGA avtoservisa, kjer opravljajo tudi redna servisna popravila vozil Renault in Fiat-Zastava, so prostorne in moderno opremljene

Pred kratkim so uredili novo prostorno avtokleparsko delavnico

Najnovejša pridobitev PIONIRJEVEGA avtoservisa je moderna lakirnica s sušilno komoro s temperaturo do 100°C

Ze kratek obisk v PIONIRJEVI mehanični delavnici ali mehanikokovinskem obratu SGP PIONIR v Novem mestu, kot ga navadno imenujejo, vzbudi pozornost tako slučajnemu obiskovalcu in še bolj strankam, ki v delavnici iščejo storitve ali pomoč za svojega „srebrnega konjička“. Vrsta različnih naprav in pripomočkov v vseh oddelkih obrata pritegne zanimanje vsakogar.

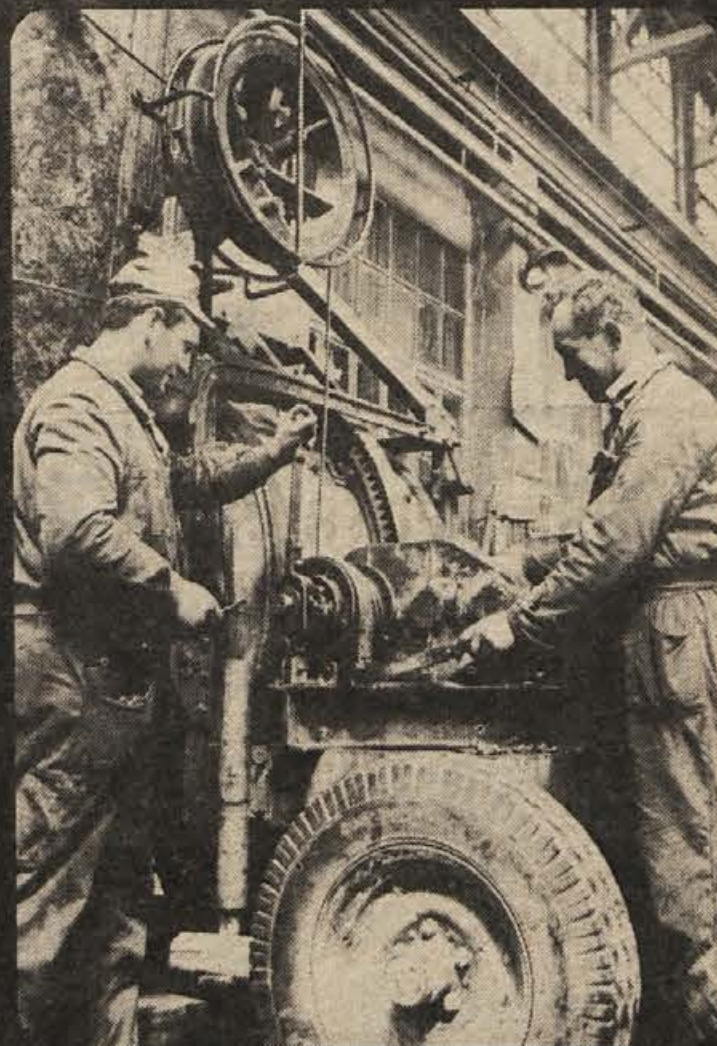
Prijetno se je sprehoditi skozi oddelek servisa osebnih vozil, kjer skrbijo za servisne preglede, garancijska in vsa ostala popravila različnih tipov vozil ZASTAVA in RENAULT. V lepo urejenem delovnem prostoru so kot vojaški razvrščena vozila — na eni strani Zastava, na drugi Renault. Če so na vozilu težave s kolotekom in z nenormalno obrabo gum, uredijo to na preciznem optičnem aparatu. Brez tega aparata, pravi PIONIRJEVI strokovnjaki, ni več mogoče kvalitetno popraviti avtomobila. Pozornost vzbudi tudi televizorju podobna naprava, ki na ekranu pokaže, ali je z motorjem vse tako, kot mora biti. Izjema je le ta, da je „sgovorica“ te naprave razumljiva le strokovnjakom, ki jih pri Pionirju ne manjka.

V Pionirjevi mehanični delavnici želijo narediti vsak dan več, želijo ustreči vsakomur. Imajo pa težave s prostorom. Lastnikov vozil je vsak dan več, zato vseh ne morejo sprejeti. Posebno ozko grlo je bila lakirnica in kleparska delavnica. Vsaj za nekaj časa so

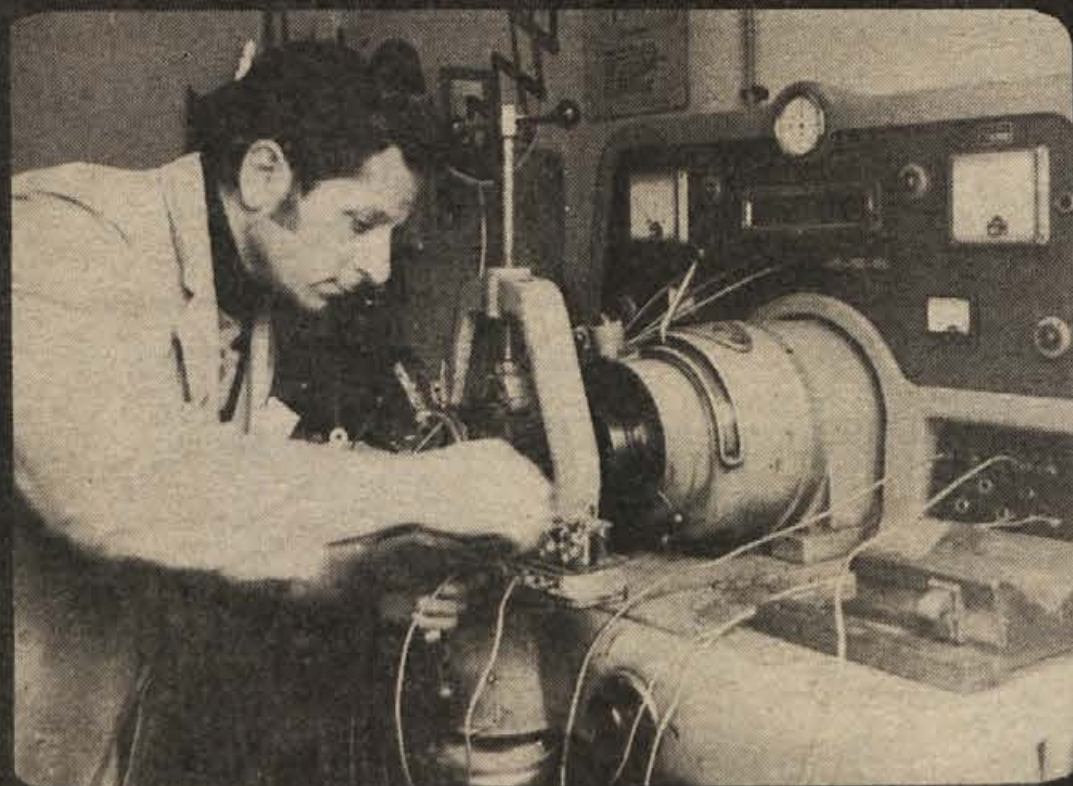
rešili tudi ta problem s postavitvijo moderne montažne lakirne komore. Tako se ta, za danes že kar problematična dela, opravljajo kvalitetno in mnogo hitreje. Lak je blesčeč in na novo prelakiran avtomobil se posuši v slabi uri.

V veliki dvorani obrata je bolj glasno, včasih oglušujoče zaropota: nenavajenega obiskovalca preseneči opozorilni znak sirene žerjava, ki prenaša vse težke tovore po prostoru. Tukaj je ta naprava tudi najbolj potrebna, saj so deli tovornih vozil, buldožerjev, bagrov in različne gradbene mehanizacije težki za prenašanje. V tem velikem prostoru je vedno polno strojev in vozil. Tu se srečujejo in skupaj delajo vsi poklici obrata: mehaniki, ključavničarji, avtoelektričarji, varilci, kleparji, ki naredijo večkrat tudi kaj nenavadnega. Ni treba posebej poudarjati, da so mojstri v svojem delu, da radi delajo, le prostora bi radi več. Tem fantom je tudi TAM zaupal svoje zastopstvo. Lastniki teh vozil radi prihajajo k njim na redne servise in tudi takrat, ko jim vozilo nepričakovano odpove.

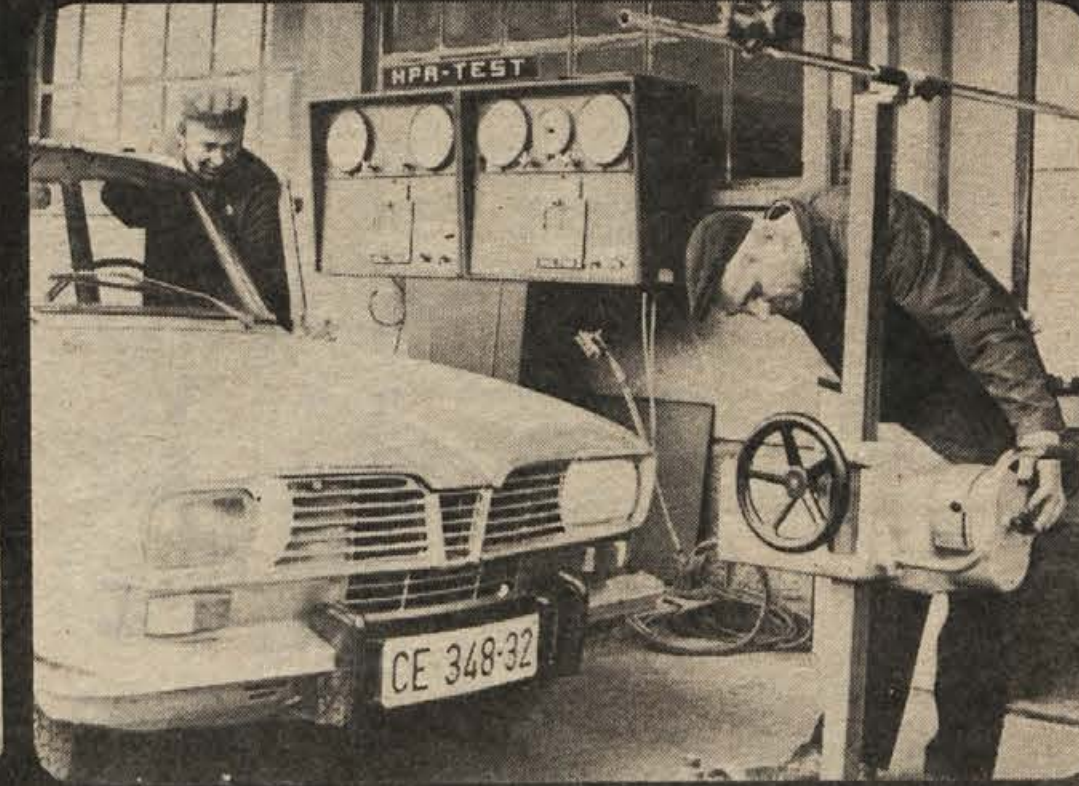
Stočlanski, s poklicni pisan kolektiv mehanične delavnice pri PIONIRJU v Novem mestu, ve za svoj dolg vsem tistim, ki ga obiskujejo in pri njem iščejo pomoč. To ve vedno razpoloženi Zani na tehničnem pregledu motornih vozil, to ve tudi vsak mehanik in ključavničar. Vsi se bodo tudi v prihodnje potrudili, da bodo stranke zadovoljne z zapuščalo njihovega servisa.

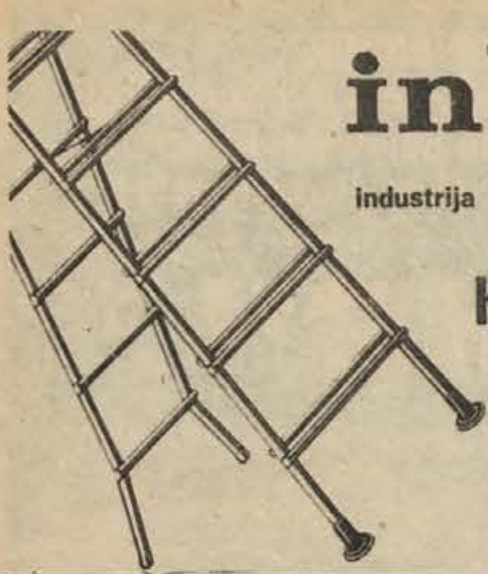
Popravilo 250-litrskega betonskega mešalca v ključavničarskem oddelku

Dobro poznana je PIONIRJEVA avto-elektro delavnica. Na sliki: vodja delavnice Frane Novak preizkuša previto dinamo

Za redne tehnične preglede motornih vozil imajo pri PIONIRJU vse potrebne naprave in pripomočke

inkop

industrija kovinske opreme

KOČEVJE

SKUPŠČINA OBČINE KOČEVJE

Občinski sindikalni svet
Občinska konferenca ZKS
Občinska konferenca SZDL
Občinski odbor ZB NOV
Občinski komite ZMS
Zveza RVS

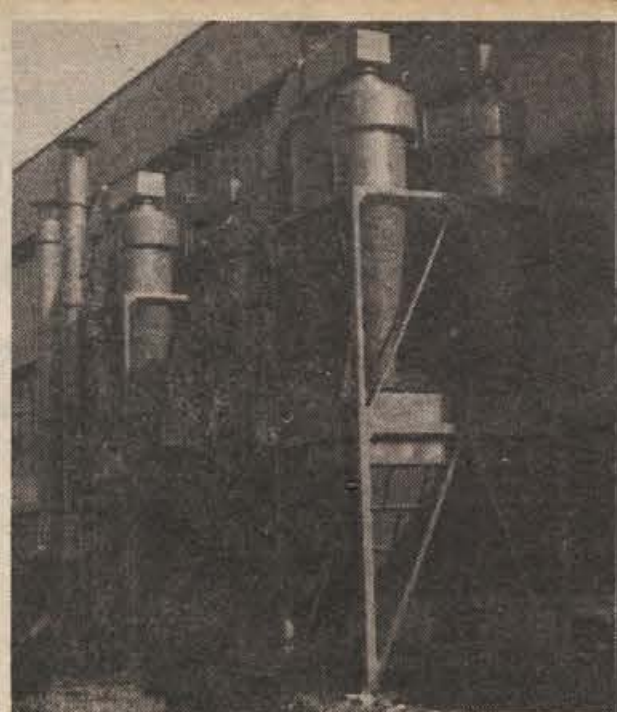
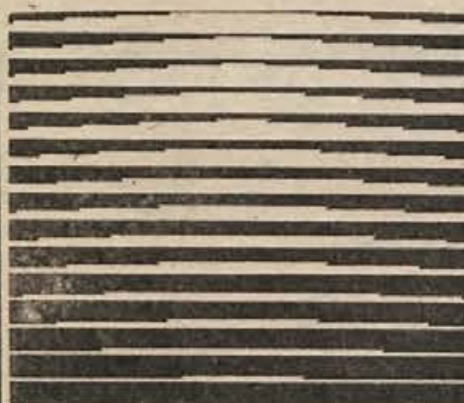
■
OPEKARNA
KANIZARICA
■

izdelujemo opečne
in betonske zidake!
■

RIBNICA

okna • vrata • polkna

industrija klimoodzračevalnih naprav in predelava plastike

INKOT TREBNJE

Projektiramo in izdelujemo kompletna odzračevanja, ogrevanje in pnevmatski transport v lesni, kovinski in metalurški industriji

Mercator PE - TRGOPROMET KOČEVJE

Kmetijska zadruga

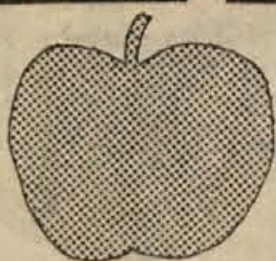
* KRKA *

NOVO MESTO

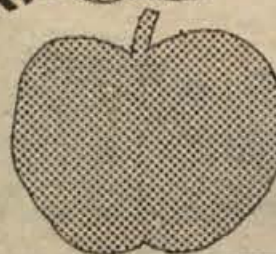
SKUPŠČINA OBČINE KRŠKO

OBCINSKI SINDIKALNI SVET
OBCINSKA KONFERENCA ZKS
OBCINSKA KONFERENCA SZDL
OBCINSKI ODBOR ZB NOV
OBCINSKA KONFERENCA ZMS

Lisca
nedrčki
stezniki
kopalne
obleke

AGROKOMBINAT
KRŠKO

Industrija
gradbenega materiala
in
montaža

»SAVA« KRŠKO

kolektivi čestitajo

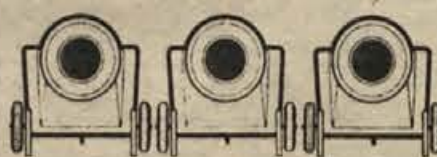

za dan OF
in
praznik dela

RESTAVRACIJA

Na Griču

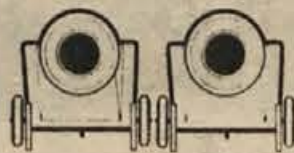
CATEZ - BREZICE MOTEL

SIGMAT

strojna industrija
in gradbeni material

BRESTANICA

prej INVALIDSKE DELAVNICE

betonski mešalci 250 in 100 litrov
hidroforji
betonski bloki in gramoz od stene

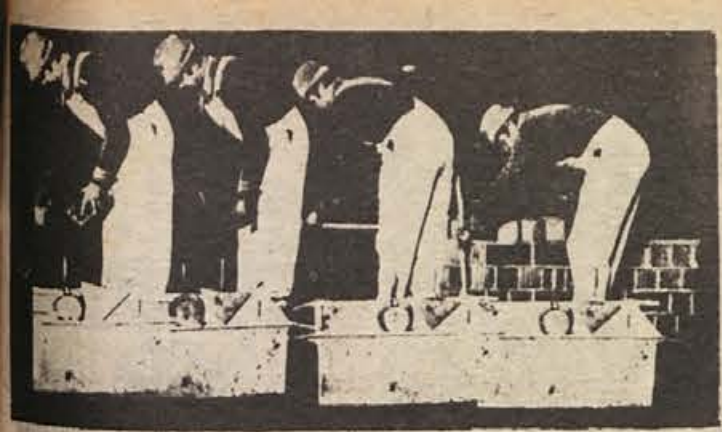
Avtopromet, gostinstvo in turizem

Gorjanci

NOVO MESTO-STRAZA

Opravljamo prevoz tovora in potnikov. Priporo
čamo gostinske storitve v hotelu METROPOL

**GRADBENO
OPEKARSKO PODJETJE,
MIRNA**

gradimo vse vrste visokih gradenj
proizvajamo opečne izdelke
opravljamo razrez lesa

KOVINAR

podjetje storitvenih
obrti

KOČEVJE

konfekcija * KOMET * METLIKA

- * tovarna
- * damskih nedrčkov
- * pasov
- * korzetov
- * in
- * steznikov

slavnik koper

**TURIST HOTEL "SREMIČ"
KRŠKO**

Od 1. maja bo odprt naš bife na kopališču. Ob sobotah ples!

**SKUPŠČINA OBČINE
METLIKA**

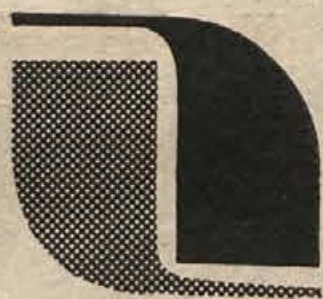
Občinski sindikalni svet
Občinska konferenca ZKS
Občinska konferenca SZDL
Občinski odbor
ZZB NOV
Občinski komite ZMS

● Industrija
in rudniki
nekovin
»K r e m e n«
Novo mesto

kolektivi čestitajo

**za dan OF
in
praznik dela**

lesni kombinat
novofoles
novo mesto
straža

S SVOJIMI TOVARNAMI:

- TOVARNA DROBNEGA POHIŠTVA
- TOVARNA VEZANIH PLOŠC
- TOVARNA STILNEGA POHIŠTVA
- TOVARNA PLOSKOVNEGA POHIŠTVA
- ZAGA V SOTESKI IN STRAŽI

KI VSEM PRIPOROČAJO SVOJE KVALITETNO
POHIŠTVO, POLIZDELKE IN SUROVINE

telefon - centrala: 84-530
prodajna služba: 84-529
telex: 33726 yu novofoles

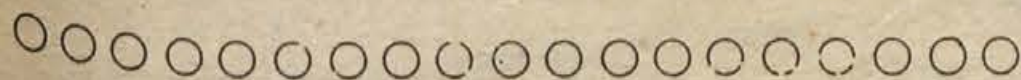

**KOVINAR
NOVO MESTO**

kovinske konstrukcije
oprema za trgovine, gostinske in druge lokale
storitve strojne in stavbne ključavničarske stroke

TRANSPORTNO PODJETJE
metlikapatzans
METLIKA

Občanom, vsem delovnim ljudem in našim poslovnim prijateljem čestitamo za praznik dela!

**Belokranjsko
gradbeno
podjetje
ČRNOMELJ**
opravljamo vse vrste
gradenj...

**SKUPŠČINA OBČINE
ČRNOMELJ**

Občinski sindikalni svet
Občinska konferenca ZKS
Občinska konferenca SZDL
Občinski odbor
ZZB NOV
Občinski komite ZMS

IMV: še več prikolic!

Novomeška industrija motornih vozil je na beograjskem sejmu avtomobilov predstavila kamping prikolice, osebne in dostavne avtomobile in servisno opremo – Največ novosti pri novem zastopništvu za specialna in osebna vozila: landroverji, triumphi, jaguarji

Na beograjskem sejmu ima novomeška Industrija motornih vozil veliko ceno in dve dvorani. V prvi, kjer prireja tudi tiskovno konferenco, vsako leto pripravljajo drobno presenečenje. Letos so tam postavili prikolice – in to zgovorno dokazuje, da nameravajo prav tem izdelkom posvečati še posebno pozornost.

Največji slovenski industrijski izvoznik, tovarna iz Novega mesta, je lani prodala na tujem

trgu skoraj za 16.000.000 dolarjev kamping prikolic. Pet let nazaj številka ni dosegla vrednosti petih milijonov. In letos: za 400 milijonov dinarjev prikolic, nova tovarna IMV za montažo prikolic v Belgiji, prodor med največje evropske proizvajalce prikolic. V devet zahodnoevropskih držav prodaj IMV svoje prikolice – od najmanjših do največjih hišic na kolesih. Deseta država, kamor so lani izvozili tri prikolice, je – Kuvait.

Ob tolikšnem številu različnih prikolic, znanih pod družin-

skim imenom ADRIA, je pravzaprav težko opaziti novosti. Kljub temu je treba poudariti, da strokovnjaki novomeške tovarne svoje izdelke sproti dopolnjujejo, izpopolnjujejo in modernizirajo. Ze to, da so se prebili v zahtevno zahodnoevropsko konkurenco, zgovorno pričča o kvaliteti. Le najboljši se tam tudi obdržijo. Šele kadar gledamo s te strani, je bolj očiten napredek in uspeh delovnega človeka izpod Gorjanec, ki ne samo da je tja prodrl in obstal, pač pa celo krepi svoj položaj. Industrija motornih vozil namreč postaja največji evropski proizvajalec prikolic. Tako uspešnih podjetij je pri nas resnično malo!

Od 1. marca je zastopniška organizacija IMV postala tudi generalni zastopnik za specialna vozila BLMC. V zastopana specialna vozila spadajo vse vrste terenskih vozil, med katerimi so najpomembnejši znani landroverji in novi terenski avto Range rover. V to zastopstvo sodijo tudi avtomobili Rover, Triumph in Jaguar: osebni avtomobili s tradicijo in ugledom. IMV jih predstavlja tudi na beograjskem sejmu. Ta vozila bo IMV uvajala preko svoje zastopniške organizacije, prodajale pa jih bodo poslovalnice prodajne organizacije IMV. Hkrati je tovarna povečala tudi konsignacijo rezervnih delov za vsa ta vozila. IMV kot generalna

zastopnica je s tem pridobila tudi možnost kooperiranja v proizvodnji za našo deželo zanimivih tipov vozil.

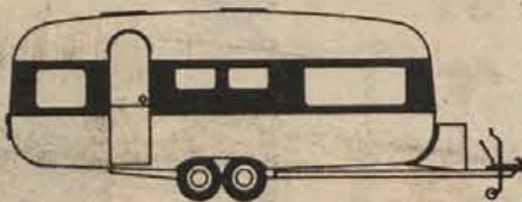
Ko smo pri osebnih vozilih, ne smemo pozabiti na IMV special, izpopolnjen austin 1300. To je avto, ki je narejen v Novem mestu in ima dva vplinjača, kovinsko barvo in še nekaj drugih novosti. IMV jih je predstavila na beograjskem sejmu v različnih barvah, pretežno v zlati in srebrni.

Tovarna, ki šteje v različnih svojih obratih po Jugoslaviji že blizu 4000 zaposlenih, ostaja še vedno najmočnejši jugoslovanski izdelovalec kombijev. Vozil IMV 1600 – samo pod imenom IMV 1600 super B imajo deset

nih izvedbah: na sejmu je tovarna predstavila tudi osebni avto maxi – namenjen reševalnim službam in posebno opremljen.

Četrta dejavnost iz avtomobilske stroke je za mnoge neznanca. Z majhno reklamo, na tihem, toda hkrati zavzeto se IMV skuša uveljaviti na domačem trgu tudi kot izdelovalec servisne opreme. Opremo delajo v tovarni IMV v Belem Manastiru – razstavljena oprema pred razstavno dvorano IMV na beograjskem sejmu pa je vzbudila veliko zanimanje obiskovalcev.

Prav gotovo najbolj zanimiv in spektakularen hkrati pa je bil pred razstavno dvorano prikaz

različnih izvedb – je dosti po vseh jugoslovanskih cestah, razen običajnih kombijev pa delajo najrazličnejše izvedbe. Tako ustrezajo gasilcem, miličnikom, reševalnim postajam – skratka, s kombijem omogočajo moderen prevoz za sodobnega človeka. Ko smo že pri različ-

znostih specialnih terenskih vozil, ki jih zastopa in ki jih bo lahko tudi sestavljala novomeška tovarna. Landroverji in range roverji so „plezali“ po posebnem mostu, ki se je v loku vzpenjal skoraj navpično pod nebo: In tudi tako težko nalogo so zmogli – brez težav!

Prikolice na dveh izmed štirih proizvodnih trakov v montažni dvorani novomeške tovarne

Družina prikolic ADRIA v veliki razstavni dvorani na letošnjem salonu cestnih vozil v Beogradu – (Foto: M. Moskon)

KOČEVJE – Včeraj zjutraj je začelo snežiti. Drobni sneg je padal precej na gosto, vendar se je sprosti topil.

RIBNICA – Mitja Ribičič, član predsedstva SFRJ in ZKJ je včeraj opoldne obiskal Ribnico, kjer se je pogovarjal s političnim aktivom občine, obiskal podjetje SITOPLET in RIKO, zvečer pa predaval o zadnji seji predsedstva na Brionih.

NOVO MESTO – Danes popoldne ob 15.30 bo na Stadionu bratstva in enotnosti tekmovalje za atletske pokale SRS.

OTOČEC – Tu so se včeraj zbrali na sklepni slovesnosti ob koncu cepjenja proti črnim kozam zdravstveni delavci iz novo-meške občine.

STARA CERKEV – Proslava dneva OF in 1. maja za kočevsko občino bo danes popoldne.

PODPRESKA – Danes ob 12 uri bodo odprli novo, 880 kvadratnih metrov veliko proizvodno dvorano LIK. Razen predstavnikov LIK Kočevje in občine se bodo otvoritve udeležili tudi predstavniki SLOVENIJA-LESNA, s katerim je LIK združen.

TREBNJE – Danes zaseda občinska skupščina Trebnje. Obravnavajo program razvoja občine za leto, analizo SDK o zaključnih računih delovnih organizacij za leto 1971, ocenjujejo pa tudi lansko dejavnost krajevnih skupnosti in razpravljajo o delitvi denarja za pomoč KS v tem letu.

KOČEVJE – Danes zvečer bodo v hotelu PUGLED podelili odlikovanja zaslužnim rezervnim starešinam.

Tek zmage in »Pohod ob žici okupirane Ribnice«

Občinska zveza za telesno kulturo organizira skupno z občinskim odborom Zveze združenih borcev in občinskim sindikalnim svetom Ribnica 6. maja v Ribnici »Tek zmage«, ki bo posvečen 80-letnici rojstva predsednika Tita. Na »Teku zmage« bodo sodelovali pionirji, mladinci in člani, stari nad 18 let. Najboljša tekmovalna ekipa v vsaki kategoriji bo prejela prehodni pokal.

Isti dan bo tudi tradicionalni »Pohod ob žici okupirane Ribnice«. Na njem bodo sodelovali predstavniki pionirskih, mladinskih, sindikalnih in drugih družbeno-političnih organizacij. Ekipa bodo štele po pet ljudi.

To športno manifestacijo prirejajo vsako leto v spomin na okupacijo in z žico omreženo Ribnico v času NOV. Tako prenašajo tradicije NOV na mlade. Zato ima prireditelj tako velik vzgojni pomen.

Vsem naročnikom, bralcem, sodelavcem in prijateljem Dolenjskega lista voščimo prijeten oddih in veselo praznovanje 27. aprila, dneva OF, in prvega maja, mednarodnega praznika dela!

UREDNIŠTVO in UPRAVA DOLENJSKEGA LISTA

Most čez Savo v Brezicah – največja delovna zmaga leta 1972. Cezenj se bomo prvič peljali za dan mladosti. Deževje nagaja graditeljem, zlasti delavcem Cestnega podjetja, ki morajo do 25. maja asfaltirati 13 tisoč kvadratnih metrov cestišča in drugih površin. (Foto: Jožica Teppy)

Na Dolenjskem ni malo obratov, ki se potegujejo za večje samoupravljaljske pravice, zato sta se sekretariat CK ZKS in predsedstvo republiškega sveta Zveze sindikatov Slovenije odločila, da o tej problematiki spregovorita pri nas. Zasedanja v Novoteksovi dvorani so se udeležili tudi predstavniki dolenjske regije. – (Foto: I. Zoran)

SEKRETARIAT CK IN REPUBLIŠKI SINDIKAT ZASEDALA V NOVOTEKSU

DELAVCU VEČ PRAVIC O ODLOČANJU!

Politična ost proti tistim, ki nočejo slišati o ustanavljanju temeljnih organizacij združenega dela, hkrati pa tudi proti lokalni ozkosti

Prejšnji četrtek je bila v dvorani tekstilne tovarne »Novoteks« v Novem mestu skupna

Kostanjevica vabi

v soboto, 6. maja, se bo ob 19.30 v domu kulture v Kostanjevici na Krki začel literarni večer, na katerem bodo brali svoja dela in se predstavili sodobni kroški ustvarjalci: Milka Hartman, Gustav Janusch, Andrej Kokot, Florian Lipusch, Valentin Polanšek in Janko Messner. Več del naštetih pesnikov in pisateljev bodo brali ta večer še Štefka Drolčeva, Miha Baloh in Marjan Krajc.

Kurirčkova pošta

Glavna kurirčkova pošta bo prišla v kočevsko občino v sredo, 3. maja, ob 10. uri pri Starem trgu oziroma Predgradu. V Kočevje bo prispela 4. maja ob 10. uri; tam jo bodo svečano sprejeli skupaj s stranskimi kurirčkovimi poštami iz Podpreske, Strug in Kopivnika, ki se bodo med potjo priključile glavni poti. 5. maja ob 10. uri pa bodo kočevski pionirji na Jasnici svečano predali pošto ribniškim.

razširjena seja sekretariata CK ZKS in predsedstva republiškega sveta Zveze sindikatov Slovenije. Na seji, ki sta jo vodila predsednik slovenskih sindikatov Tone Kropušek in sekretar sekretariata CK ZKS inž. Andrej Marinc, so obravnavali samoupravni položaj delavcev v

Obranovič pionirski prvak

V Borovnici je bilo v nedeljo pionirsko republiško šahovsko prvenstvo, na katerem so imeli največ uspeha pionirji iz Kočevja. Med starejšimi pionirji je prvo mesto osvojil Obranovič iz Kočevja; med mlajšimi pionirji pa sta Malnar in Žilevski iz Kočevja delila drugo oz. tretje mesto.

dislociranih enotah združenega dela.

Član komisije za samoupravne odnose pri CK ZKS Franci Šali je v uvodnih besedah poudaril, da je utrditev samoupravnega položaja delavcev v temeljnih organizacijah združenega dela odvisna predvsem od tega, kako bomo uresničevali ustavna dopolnila v že ob-

stoječih združenih podjetjih. V tej akciji, ki bo dolgotrajna in napoma, moramo še posebno pozornost posvetiti dislociranim enotam združenega dela, ker imajo zaposleni v teh enotah pogosto najmanj samoupravnih pravic. Samoupravni položaj delavcev je še posebno

(Nadaljevanje na 21. str.)

DRUGIČ PODELJENE NAGRADE SKLADA »KRKINI« NAGRAD

Sodelovanje univerz in »KRKE«

Lani 7, letos že 21 nagrad za študente in dijake – Razveseljiv skok v kvaliteti in uporabnosti predloženih nalog ter zamisli – »KRKA« bo še naprej podpirala mlade nadarjene raziskovalce

Današnja številka domačega tednika je šla že v tisk, ko so se včeraj dopoldne v knjižnični dvorani KRKINEGA inštituta v Ločni zbrali ugledni predstavniki izvršnega sveta SRS, ljubljanske univerze, Gospodarske zbornice SRS in novomeške občinske skupščine. Skupaj z vodilnimi delavci tovarne zdravil so prisrčno čestitali mladim raziskovalcem, študentom in dijakom, ki so si zasluzili letošnja priznanja sklada »Krkinih« nagrad.

Podrobneje bomo zato lahko poročali o poteku slovesnosti šele prihodnji teden, kljub temu pa lahko že zdaj zapišemo, da so se v celoti uresničila predvidevanja, ki so jih lani 19. maja izrekli ob prvi podelitvi Krkinih nagrad generalni direktorji. (Nadaljevanje na 21. str.)

Prvomajski popusti na železnici

Tudi letos bodo Jugoslovanske železnice dale za prvomajске praznike 25 odstotkov popusta. Popust bo veljal pri odhodu od petka, 28. aprila ob 0.01, do torka, 2. maja. Pri vrnitvi pa velja popust od sobote, 29. aprila (od polnoči dalje), pa do srede, 3. maja, do 12. ure. V noči med 27. in 28. majem 1972 bo začel veljati novi letošnji vozni red Jugoslovanskih železnic.

V ponedeljek dopoldne so pionirji iz Stopič izročili pri spomeniku Majde Šilc na Novi gori pri Težki vodi kurirčkovo torbo vrstnikom iz Suhorja pri Metliki. Ob tej priložnosti so pripravili pionirji lep skupni program; govorila pa sta borca Lojze Mum in Tone Rauh. Na sliki: pionir Ivo Umek izročča torbo pionirki Majdi Mulc iz Suhorja. (Foto: SLAVKO DOKL)

Dež, dež, dež, dragatuški šolarji pa se pripravljajo na jurjevanje. Če se bo vreme vsaj malce izboljšalo, bodo 6. maja spet krenili nad Obrh in od tam z Zelenega Jurija in starko zimo pospremili na trg, kjer bodo s koli in običaji počastili pomlad. (Foto: R. Bačar)

POSLEJ DVA VZORCA — Kmetje iz Šentjanža so na zboru volivcev zahtevali, naj celjska mlekar- na ne opravlja več ocenjevanja tolsče v mleku. Inž. Karel Kos sedaj obvezno pušča kmetom dvojnik vzorca, tako da je ob sporih mogoče ocenjevati tudi druge. (Foto: A. Železnik)

Gradbena dela pri ureditvi kopalnega bazena s slačilnicami in drugimi potrebnimi objekti v Šmarjetkih Toplicah se bližajo koncu. Čeprav je okrog gradbišča še precej razmetano, bodo do konca maja vsa dela končana. Na sliki: gradnja slačilnic, bifeja... (Foto: S. D.)

Nakladanje jeklenih osi za montažo žerjavov v kovinarskem obratu rudnika Senovo. Delo kovinarjev poteka v težkih okoliščinah, ker nagnjeno zemljišče ni prilagojeno sedanjemu delovnemu obsegu. Po selitvi v obrat Metalne bodo težave mimo. (Foto: Jožica Teppey)

Do obisti
Ko so na četrtkovi partijski konferenci v Metliki obravnavali odstopne in kadrovske spremembe, je bila prva na vrsti kadrovska komisija. Ko je odstopil predsednik in so izglasovali, da je potrebno obravnavati še druge člane, je na listi neoporečnih članov ostal pravzaprav edinole Toni Gašperič — honorarni humorist...

Sejmišča
BREŽICE: Na sobotnem sejmu je bilo naprodaj 633 mlajših in 31 starejših prašičev, prodali pa so 620 živali. Za kilogram žive teže mlajših prašičev so zahtevali po 17, za kilogram žive teže starejših prašičev pa po 9 dinarjev. V soboto bo sejem.

Jutri sejem na Veseli gori
Jutri, 27. aprila, bo na Veseli gori pri Sentrupertu tradicionalni živalski sejem. Turistično društvo, ki je organizator, upa, da bo sejem dobro obiskan.

Kmetijski nasveti
Strune, ki grozijo
Zdaj, ko imamo na Dolenjskem (na Mirni) tovarno za predelavo krompirja, se je treba pridelovanja lotiti še z večjo skrbjo. Zeleni, od škodljivcev in boleznih poškodovani gomolji niso uporabni za industrijsko predelavo, zato jih tovarna dosledno zavrta. Med škodljivci utegnejo postati izredno nevarne strune, kosom žic podobni svetlo rumeni črvi, ki so ličinke hroščka — poljske pokalice.
Strune zavrtajo v gomolje do 2 mm široke rove in s tem uničujejo krompir, ki ga ni več mogoče olupiti s strojem in industrijsko predelati. Ne uničujejo pa samo krompirja, lotijo se tudi pese, repe, koruze in drugih gomoljev in semen, zato se poljedelci že dolgo ubadajo s tem, kako bi se jim kar najbolj učinkovito postavili po robu.
Preprost ukrep proti strunam je, če zemljo preoravamo ob zgočem soncu jo večkrat pobranamo, tako da lahko sonce, vrane in škoric pobero čimveč škodljivcev. Za vrtove priporočajo tudi nastavljanje vab, za kar uporabimo različne gomolje ali solato. Strune preženemo globlje v zemljo, kjer so manj škodljive, če izdatneje pognojimo z apnenim dušikom, kalijevo soljo ali če zemljo poapnimo.
Najbolj učinkoviti so seveda kemični pripravki. Dobro so se obnesli aldrin, heptaklor in lindan, vendar bo s strojnimi predpisi, ki delno že veljajo, njihova poraba v prihodnje zelo omejena in le izjemno dovoljena. Za lindan taka prepoved že velja.
Kaj uporabiti namesto teh pripravkov? Strokovnjaki priporočajo, dvojce novejših prašiv: fundan in basudin. Prašimo lahko celotno površino njive ali pa samo zemljo med rastlinskimi vrstami. Slednje je cenejše, vendar ima tudi prašenje celotne površine svoje prednosti, saj ga lahko opravimo hkrati s setvijo oziroma trosenjem umetnih gnojil.

Inž. M. L.

Sprijenost ima več obrazov

Da so inšpekcijske službe premalo učinkovite, slišimo najpogosteje na posvetih komunistov. Odtod tudi predlogi, da bi

Inšpekcijam razvezati roke!

jih financirala republika in jim s tem omogočila večjo samostojnost, z večjo samostojnostjo pa bi se povečala tudi njihova odgovornost.
Zakaj ljudje toliko razmišljajo o družbenem nadzoru? Zato, da bi bile njihove samoupravne odločitve boljše zavarovane, da bi bilo čim manj za skupnost škodljivih vplivov, katerih posledice so včasih vidne šele po daljšem obdobju.
Sekretar komiteja ZK Krško Milan Ravbar je na zadnjem posvetu političnega aktiva Po-

savja omenil, da moramo inšpekcijam razvezati roke in jih osvoboditi vseh pritiskov ljudi, ki s svojim položajem poskušajo vplivati nanje.
Zakaj bi si zakrivali oči? Vsak od nas ve, da ima izprijenost različne obraze. Samo odprimo dnevno časopisje in spoznali jih bomo. Moti se, kdor misli, da samo denar podtika polena doslednosti. Podobno moč ima socialni položaj in posamezniki jo tudi uveljavljajo, pri tem pa pozabljajo, da niso niti občina niti podjetje ali politična organizacija, ki jo zastopajo, ampak le njihovi predstavniki s funkcijo, ki so jim jo zaupali, da bi jo opravljali v skupno korist.

JOŽICA TEPPEY

Koliko za dopust?

Dopusti
Čas dopustov se bliža in prav kmalu se bomo začeli pomenkovati o tem, koliko bomo dobili izplačnega v podjetju kot regres za dopust. Analiza o tem, kako in kje preživljamo dopust, ter o tem, kolikšne zneske in po kakšnih merilih izplačujejo delovne organizacije, ki jo je lani izdelal občinski sindikalni svet Novo mesto, je prinesla na dan žalostne podatke.
Pokazalo se je, da si za ureditev dopustov sicer že vrsto let mnogo prizadevamo, da pa smo pri tem še vedno močno na začetku. Najprej glede nadomestil (regresov) za dopuste. Slika v delovnih organizacijah je zelo različna in tudi zneski, ki so jih v ta namen dobivali posamezniki do lani, so bili največkrat simbolični, takšni, da so zlasti za tiste z manjšimi osebnimi dohodki pomenili zelo malo. Sindikalni svet je predlagal za lansko leto, naj delovne organizacije izplačajo nadomestilo v mejah od 300 do 600 din na člana kolektiva. Za letošnje je to vprašanje že urejeno s samoupravnimi sporazumi.
Vprašanje, kako in kje preživljamo dopust, ponuja celo kopico odgovorov. Kar premnogi ga še vedno porabijo za kmečka dela. Počitniških domov niti ni tako malo, toda ljudje se naveličajo hoditi iz leta v leto v isti kraj. Zato kaže razvijati menjavo med podjetji. Zelo malo delavcev je doslej preživljalo dopust v počitniških domovih. Že lani so se za to podjetja precej bolj zavzela. K temu navajajo popusti pri pensijah, predvsem pa je tu potrebna vztrajnost. Pravi počitek v času dopusta zagotovi moči za vse leto in pomaga k zdravju. Tega ne smemo pozabiti.

M. J.

Gneča povsod

Pretesno
V čtomaljski občini kmalu pomanjkanja zdravnikov ne bodo več čutili, pač pa nastaja vprašanje, kje bodo delali. Posebno zdravstveni dom v mestu vedno bolj pogreša novo stavbo.

Ustanova domuje v poslopju, ki ni bilo grajeno za potrebe zdravstvene službe, zato so prostori tudi neustrezno razporejeni, poleg tega jih je premalo. Zdravniki že zdaj nimajo dovolj ordinacij: Kaj šele bo, ko dobijo jeseni nove moči! Računajo, da bodo imeli na območju občine 8 zdravnikov, 2 zobozdravnika in 3 dentiste.
Zamisel o gradnji novega zdravstvenega doma je stara več let, iz leta v leto pa je stiska hujša. Svet za zdravstvo in socialno politiko pri občinski skupščini Črnomelj je o tem pred kratkim razpravjal in se sklenil z vsemi silami zavzeti za to, da bi načrti za gradnjo dobili konkretno podporo.

Idejni načrt že imajo, glavni projekt pa bi morali po mnenju Črnomeljcev izdelati še letos, da bi v prihodnjem letu vsaj začeli gradnjo. Novi zdravstveni dom v Črnomlju je sicer predviden v okviru investicij v zdravstvu na širšem dolenjskem območju, vendar predvsem zaradi pomanjkanja denarja v te namene doslej niso prešli od besed k dejanjem.

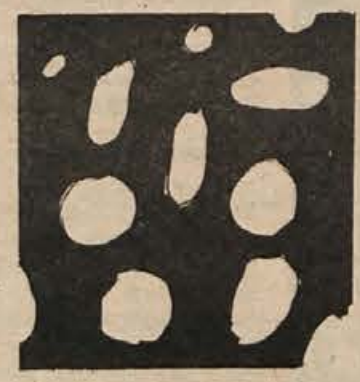

Na morje ali ob Krki?

Laguna
V naslovu ni nič posebnega, ko boste prebrali naslednje vrstice. Jugoslovanski turizem je zaradi črnih koz in drgnje v nevarnosti, zato so začela hotelska podjetja in zraven tudi turistične organizacije na različne načine vabiti turiste v svoje prazne postelje.
Tako sta ljubljanska agencija Globtour in poreško podjetje Plava

laguna — tam je dosti gradil Pionir! — pred dnevi pripravila tiskovno konferenco, na kateri sta novinarje seznanila z letošnjimi načrti.
Globtour, ki se je v začetku usmeril na inozemski turizem, posveča zdaj več pozornosti domačim gostom. Najeti ima okrog 20.000 postelj v hotelih in 15.000 v zasebnem sektorju. Lanski bruto promet je bil vreden 215 milijonov dinarjev.
Pri Plavi laguni, hotelskem naselju z 10.432 posteljami, so imeli 160 milijonov dinarjev prometa — a niti dvajsetino niso prispevali Jugoslovani. Sime Kalčič, direktor direkcije za turizem: „Čas je, da tudi domačega gosta pripeljemo skozi glavna vrata!“ V tem hotelsko-turističnem podjetju gradijo zdaj hotel s 1500 ležišči, v tej sezoni pa bodo penziji veljali 37,50 do 157,50 dinarjev. Številke so različne od maja do oktobra.

Dolenjcev je v Poreču in njegovi okolici navadno dosti. Še podatek za prvomajsko praznovanje: za prenočišče in hrano boste lahko plačali od 42 dinarjev navzgor.

Makadamski ementaler

Brezvladje
Hoteli smo razpisati visoko nagrado za šefa tistega podjetja, ki vzdržuje cesti Novo mesto—Prečna—Straža in Novo mesto—Birčna vas, če bi se upal peljati s svojim (zasebnim) osebnim avtomobilom po teh dveh kamnolomih. Ker se po njih ne da voziti niti korakoma, je vsako pisanje o številu jam na meter površine, o globini posameznih jam ali še o čem drugem, popolnoma nepotrebno. Videl sem velik vojaški tenzinski avtomobil, ki se je na cesti proti Prečni dvakrat ustavil, zavozil vzvratno in spet počasi naprej, da se je izognil najhujšemu. Novi cestni zakon je 31. marca letos razbremenil cestna podjetja nekaterih takih poti, za katere že tudi prej ni bilo od srca poskrbljeno, pa naj bo že to zaradi skopega mošnjička ali česa drugega, še bolj „objektivnega“! Ker najbrž ne gre samo za omenjeni dve cesti, je takih prvopraprskih sirot po vsej Dolenjski precej. Z našo posebno nagrado za pogumnega šefa torej ni bilo nič, na novomeški občini pa so nam povedali, da bodo brezvladje prekinili 1. maja 1972, ko bo ti dve cesti prevzel v upravljanje in oskrbovanje komunalni cestni sklad. Posuli, da ju bodo z gramozom, pravijo, še pred prazniki. Kolikor so trpeli avtomobili in mopedi ta mesec, pa naj bo za verne duše v vicah, lahko je pa tudi kazen avtomobilistom v okviru prizadevanj za reševanje socialnega razslojevanja. Tako je vsaka stvar za nekaj prav!
M. M.

vredno je zapisati...
Popolna, kritična in celovita informacija je v današnjem času nadvse pomembna. Samo dobro informiran delavec bo lahko hkrati tudi dober samoupravljevalec. Analize kažejo, da v posameznih kolektivih prihaja navadno do nesporazumov, nasilnosti

Obveščanje
in stavk prav zaradi slabe obveščenosti večjega dela kolektiva. Prisivljanje informacij in njihovo zapiranje v ozji krog odločujočih je zato skrajno škodljivo početje z daljnosežnimi posledicami.

Tovarniški časopisi lahko prav pri obveščanju mnogo pomagajo. Pri tem ne gre zgolj za to, da bodo pisali o tem, koliko novo zaposlenih ima podjetje, kdo je šel k vojakom in kdo je umrl, ter da bodo razpisovali nagradne natečaje za pravilno rešene križanke — čeprav tudi to, razumljivo, zanima delavce — pač pa da bodo s preprosto, razumljivo, jasno in poljudno napisanimi sestavki poročali o vseh tistih pomembnih stvareh v kolektivu, ki morajo zanimati vse zaposlene.

Samo takrat bodo tovarniški časopisi dosegli svoj namen, kadar jih bodo delavci z zanimanjem jemali v roke in kadar bodo čutili, da so jim v pomoč pri vsakdanjem delu in da odgovarjajo na vprašanja, na katera sicer sami ne bi znali odgovoriti.

Vsekakor bo precejšen napredek, kadar bodo imeli po tovarnah svoje časopise — namesto sedanjih stenčiasov in ciklostiranih obvestil, ki zvečine izhajajo „po potrebi“. Žal to „potrebo“ določajo tisti, ki so pri viru informacij.

Morda je nespametno govoriti o tem, kakšni naj bi bili tovarniški časopisi, ko pa jih v dolenjskih delovnih organizacijah skoraj ni za prste ene roke. Toda: bolje je prej vedeti, kaj hočemo od takih glasil, kot da pozneje razočarani ugotavljamo, da je šel stenčas s stene — na strani časopisa.

Sodelovanje

(Nadaljevanje s 17. str.)

tor tovarne magister Boris Andrianič, direktor inštituta za raziskave in razvoj mag. Peter Jerman in predsednik sveta sklada „Krkinih“ nagrad dr. mag. Miha Japelj: podpiranje mladih raziskovalcev bo postalo v KRKI ena izmed stalnih oblik dela, povezava med teorijo in prakso. To pa je hkrati tudi pravilna pot za pridobivanje talentov in poglobljanje znanosti, kot je, pravtako lani, na podobnem slavlju dejal rektor prof. dr. Mirjan Gruden. Sodelovanje med univerzo in tovarno se je v zadnjem letu še poglobilo, o čemer govori tudi kvaliteta del letšnjih nagradencev. Dobra organizacija dela, pomoč Krkinih strokovnjakov ter univerzitetnih učiteljev mladim raziskovalcem, katerim so bili profesorji predvsem prizadevni mentorji, vse je pripomoglo, da so bile letos oddane nagrade neprimerno na višji ravni kot ob prvem razpisu.

Letošnje Krkine nagrade so dobili naslednji študentje ljubljanske in zagrebške univerze: Tanja Alebič in Aleksander Sabljic, Viktor Grilc, Janez Seliger, Janez Pirnat, Milenko Roš, Janez Marin, Alenka Vengust, Jože Kovačič, Blanka Radošević, Mihaela Novak in Stjepan Mužic, Vesna Vučevac, Anton Sporar, Berislav Dobrenič in Ivica Rojček. Nagradjeni so bili tudi naslednji dijaki: Maja Serajnik in Danica Ferfolja, Majda Dvoršak, Maja Serajnik (še za drugo nalogo) in Janez Bambič.

T. GOŠNIK

Jurjevanje

Gasilsko društvo Kapele vabi 30. aprila na tradicionalno jurjevanje v gozdiču na Ravnah v Kapelah. Igral bo orkester „Dobri prijatelji“ iz Bokoška. Dobiček je namenjen kot prispevek za nakup nove motorne črpalke, ki si jo bodo občani lahko isti dan ogledali v kapelskem gasilskem domu. Gasilsko društvo Kapele se za pomoč pri nabavi črpalke zahvaljuje občinski gasilski zvezi v Brežicah.

D. V.

8 ČRTANIH ALI IZKLUČENIH

17. aprila je bila sklicana seja osnovne organizacije ZK v Metliki, na kateri so izvolili 3 nove člane sekretariata in novega sekretarja. Izvoljen je bil Tine Molek. Tokrat so črtali ali izključili iz članstva ZK 8 članov zaradi odselitve, nedelavnosti ali neplačevanja članarine. Dogovorili so se predvsem za večjo odgovornost in zaostritev discipline.

Čenjenim potrošnikom nudimo svoje proizvode in storitve po konkurenčnih cenah. Za praznik OF in za 1. maj čestitamo vsem delovnim ljudem!

GOZDNO GOSPODARSTVO BREŽICE

VESELJE ZA ZASKRBLJENOST – Dolgotrajno spomladansko deževje je tudi na Kočevskem povzročilo močne poplave. Od Rakitnice do Obrha se je raztezalo veliko jezero, ki je kmetovalcem povzročilo nove skrbi, otrokom pa veselje, saj so se s čolni vozili po jezerski gladini. Fotografija tedna – nagrada 100 din. (Foto: D. Mohar)

Kmetijstvo: društvo naj bo vez

Ob tem, ko je na Dolenjskem med kmetijskimi zadrugami in drugimi ustanovami premalo sodelovanja, ko je v pospevalnem delu čuti zapiranje vase in celo nekakšno ljubosumnost, lahko k odpravi tega veliko pripomore Društvo kmetijskih inženirjev in tehnikov Novo mesto, ki združuje strokovnjake iz štirih dolenjskih občin. To so podarjali na petkovem letnem občnem zboru društva, ki je bilo v hiši najboljše opremljene kmetije na Dolenjskem, pri Tonetu Bevcu na Kiju pri Otočcu. Udeleženci so si razen njegove ogledali še kmetiji Tona Darovca in Toneta Žum iz Ločne ter se posvetovali o strokovnih problemih. Žal se občnega zbora ni udeležil nihče iz ljubljanskega Kmetijskega zavoda, čeravno je bilo dogovorjeno, da bo predstavnik zavoda poročal o razmerah v kmetijski pospevalni službi.

DELAVCU VEČ PRAVIC O ODLOČANJU!

(Nadaljevanje s 17. str.)

težak v tistih dislociranih enotah, katerih sedež podjetja je zunaj domače občine. Delavci v teh enotah pogosto nimajo možnosti odločiti o pogojih ustvarjanja in delitve dohodka, o kadrovski politiki in perspektivi lastnega razvoja. Skratka, odvzeto jim je odločanje o rezultatih svojega dela ter vpliva-

nje na enostavno in razširjeno reprodukcijo.

V razpravi so poudarili, da mora biti položaj delavcev ne le v dislociranih enotah, ampak povsod urejen tako, da jih bo spodbujal k večjim učinkom in boljšemu gospodarjenju. Doseči je treba, da bodo o delitvi dohodka dejansko odločali tam, kjer ga ustvarijo. V razpravi so še posebej poudarili nujnost širših prizadevanj za uresniče-

vanje ustavnih dopolnil v praksi, pri čemer nikakor ne gre za težnje po dezintegracijah, ampak za potrebo po še hitrejšem uveljavljanju integracijskih procesov v našem gospodarstvu ter po utrjevanju že obstoječih integracijskih tvorb z razčiščevanjem včasih precej zamegljenih ekonomskih odnosov skozi traj le-teh. Politična ost pa mora biti uperjena zoper dve skrajnosti, ki se nam ob tem pojavljajo. Na eni strani gre za upiranje matičnih podjetij, da bi ustanovili temeljne organizacije združenega dela, na drugi strani pa za preveč ozke, lokalne interese samih dislociranih obratov. Pri tem ugotavljajo, da so delovni ljudje marsikje še premalo osveščeni za učinkovitejšo akcijo pri uresničevanju ustavnih dopolnil v praksi. Zato terja ustanavljanje temeljnih organi-

zacij združenega dela tudi večje napore za družbeno-ekonomsko izobraževanje delavcev, zlasti še, ker bo uresničevanje delavskih ustavnih dopolnil dalo pomemben prispevek k nadaljnjemu urejanju našega sistema v drugi etapi ustavnih sprememb.

Na seji so sprejeli skupna stališča Zveze komunistov in sin-

dikatov do teh vprašanj, v katerih usmerjajo politično akcijo za izboljšanje samoupravnega položaja delavcev v dislociranih enotah združenega dela. Ob koncu so udeleženci seje obsodili stopnjevanje vojne v Vietnamu in vnovič podprli prizadevanja vietnamskega ljudstva za osvoboditev.

R. Š.

AB Agraria BREŽICE

Ste v zadregi za darilo?

Šopek nageljčkov ali vrtnic je primerno darilo za vsako priložnost. Naša dnevna proizvodnja je več tisoč cvetov v 6 barvah. Zahtevajte v najbližji cvetličarni nageljčke ali vrtnice iz vrtnarije Čatež!

Štáfeta mladosti s pozdravi Titu tudi na Dolenjskem

Letošnja štáfeta mladosti, ki nosi pozdrave tovarišu Titu za njegov 80. rojstni dan, bo na slovensko ozemlje prišla v nedeljo, 14. maja, ko bo prestopila hrvaško-slovensko mejo pri Mostu na Dragonji. Štáfeta bo tekla tudi na Dolenjskem; najprej se bo ustavila v Ribnici (14. maja ob 14.45) in nadaljevala pot do Novega mesta, kamor bo prispela isti dan ob 19.15. Postanek bo imela tudi v Kočevju, Vinici, Crnomlju, Gradcu in Metliki. V Novem mestu bo prenočila in nadaljevala pot v ponedeljek zjutraj ob 7. uri; sprejeli jo bodo še v Kostanjevici, Brežicah, Brestani, Sevnici na Lisci, potem pa jo prevzamejo Celjani v Rimskih Toplicah.

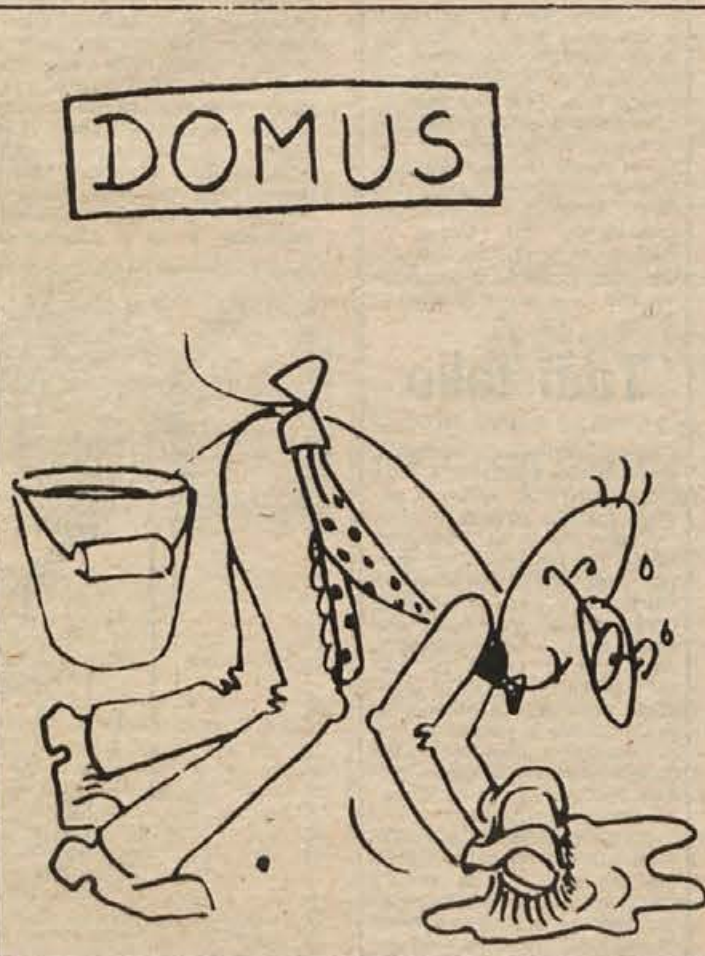
m

revija

NAGRAJUJE!

Učenci osmih razredov osnovnih šol nabirajte nove naročnike za revijo m v svojem, domačem kraju. Vprašajte svojega razrednika, ki vam bo razložil prav vse o novi akciji.

Tekmovanje bo trajalo do 31. marca letos. Najuspešnejše razrede čakajo zanimive nagrade. Več zbranih novih naročnikov, večja možnost za nagrado in končni izlet celotnega razreda.

DOMUS je že na manevrih! NAŠ DOM št. 4 pa v prodaji.

RADIO LJUBLJANA

VSAK DAN: poročila ob 5.00, 6.00, 7.00, 8.00, 10.00, 12.00, 15.00, 18.00, 19.30 in ob 22.00. Pisan glasbeni spored od 4.30 do 8.00.

PETEK, 28. APRILA: 8.10 Glasbena matineja - 9.35 Od melodije do melodije - 10.20 Pri vas doma - 11.00 Poročila - Turistični napotki za naše goste iz tujine - 12.30 Kmetijski nasveti - inž. Tone Zorc: Tržne razmere za živilore - 12.40 Z domačimi ansambli in godci - 13.30 Priporočajo vam... - 14.10 Kaj vam pripoveduje glasba - 14.30 Naši poslušalci čestitajo in pozdravljajo - 15.30 Napotki za turiste - 16.00 „Vrtljak“ - 17.10 Človek in zdravje - 18.00 Aktualnosti doma in po svetu - 18.15 „Signal“ - 19.00 Lahko noč, otroci! - 19.15 Minute z ansamblom Lojzeta Slaka - 20.00 Naj narodi pojo... - 20.30 „Top-pops 13“ - 21.15 Oddaja o morju in pomorsčakah - 22.15 Besede in zvoki iz logov domačin.

SOBOTA, 29. APRILA: 8.10 Glasbena matineja - 9.35 S Pihalnim orkestrom RTV Ljubljana - 10.20 Pri vas doma - 11.00 Poročila - Turistični napotki za naše goste iz tujine - 12.30 Kmetijski nasveti - dr. Vilko Masten: Pokanje jablanovih debel - 12.40 „Po domače“ - 13.30 Priporočajo vam... - 14.10 Sobotno popoldne za mladi svet - 15.30 Glasbeni intermezzo - 16.00 „Vrtljak“ - 17.10 Gremo v kino - 18.15 Iz operetnega sveta - 19.00 Lahko noč, otroci! - 19.15 „Halo, javite se Podravki“ - 20.00 Spoznavajmo svet in domovino - 22.20 Oddaja za naše izseljence.

NEDELJA, 30. APRILA: 6.00 do 8.00 Dobro jutro! - 8.05 Veseli tobogan - 9.05 Srečanja v studiu - 10.05 Še pomnite, tovariši... Maks Burgar: Partizanske kurirske zveze - Ožije revolucije (Pred zborom slovenskih kurirjev, ki bo 6. maja) - 10.25 Pesmi borbe in dela - 11.00 Poročila - Turistični napotki za naše goste iz tujine - 11.15 do 13.00 Naši poslušalci čestitajo in pozdravljajo - 13.30 Vizija naše prihodnosti - 13.50 Z domačimi ansambli - 14.30 Humoreska tega tedna - Krokodilje solze - 15.05 Glasovi z velikih opernih odrov - 16.30 do 19.00 Nedeljsko športno popoldne - 19.00 Lahko noč, otroci! - 19.15 Glasbene razglednice - 20.00 „V nedeljo zvečer“ - 22.20 Z vedrimi zvoki v praznično razpoloženje.

PONEDELJEK, 1. MAJA: 8.05 Radijska igra za otroke - Tove Janzon: „Kdo bo potolažil Bučka“ - 9.05 Veselo jutro - vesele melodije - 10.05 Ernest Petrin: Kultura v delavskih središčih - 11.00 Poročila - Turistični napotki za naše goste iz tujine - 11.15 Iz domače zakladnice za prvi maj - 12.10 Čestitke za praznik - 13.30 Opoldanski cocktail - 14.05 Razgovori z mladimi delavci, ki so se pravkar vključili v produkcijo - 14.30 „Po domače“ - 15.05 Naši operni pevci s priljubljenimi arijami - 16.00 „Pa vseeno vas imamo rade...“ - 17.05 Prvomajsko športno popoldne - 18.00 Radijska igra - Ivan Cankar - Franc Žižek: „Hlapec Jernej“ - 19.00 Lahko noč, otroci! - 19.15 Minute z ansamblom Borisa Kovarčiča - 20.00 Marina - Teodorakis: Obsedno stanje - 21.30 Naši majhni ansambli igrajo slovenske melodije - 22.15 Za ples in prijeten večer.

TOREK, 2. MAJA: 8.05 V majskem jutru z mladimi poslušalci - 9.05 J. Korosec: Delovni uspehi in razvoj samoupravne pobude - 9.30 Slovenske narodne pesmi - 10.05 Z melodijami in ritmi - 11.00 Poročila - Turistični napotki za naše goste iz tujine - 12.10 Za opoldanski oddih - 13.30 Z domačimi

godci in pevci - 14.05 D. Košmrlj: Jugoslavija in mednarodno delavsko gibanje (posebna oddaja) - 14.35 Slovenske pesmi o pomladi - 15.05 Za vsakogar nekaj - 17.05 Pregled športnih dogodkov - 18.00 „Smešne ljubezni“ - 19.00 Lahko noč, otroci! - 19.15 Petnajst minut za EP - 20.00 Prodajalna melodij - 20.30 Radijska igra - Blagoje Ivanov: „Tri bežna srečanja“ - 21.20 Večno lepe melodije - 22.15 Za dobro voljo.

SREDA, 3. MAJA: 8.10 Glasbena matineja - 9.05 Nenavadni pogovori - 10.20 Pri vas doma - 11.00 Poročila - Turistični napotki za naše goste iz tujine - 12.30 Kmetijski nasveti - Jože Kregar: Vrt v maju - 12.40 „Od vasi do vasi“ - 13.30 Priporočajo vam... - 14.10 Izseljenski zborni pojo - 14.30 Naši poslušalci čestitajo in pozdravljajo - 15.30 Glasbeni intermezzo - 16.00 „Vrtljak“ - 17.10 Jezikovni pogovori - 18.15 Slovenske popevke - 19.00 Lahko noč, otroci! - 19.15 Glasbene razglednice - 20.00 Simfonični orkester RTV Ljubljana - 22.15 S festivalov jazza.

ČETRTEK, 4. MAJA: 8.10 Opera matineja - 11.00 Pri vas doma - 11.00 Poročila - Turistični napotki za naše goste iz tujine - 12.30 Kmetijski nasveti - Prof. Franci Cimerman: O dodajanju in izmenjavanju matic v panju - 12.40 Igrajo pihalne godbe - 13.30 Priporočajo vam... - 14.10 Pesem iz mladih gri - 15.30 Glasbeni intermezzo - 16.00 „Vrtljak“ - 17.10 Koncert po željah poslušalcev - 18.30 Iz kasetne produkcije RTV Ljubljana - 19.00 Lahko noč, otroci! - 19.15 „Halo, javite se Podravki“ - 20.00 Četrtek večer domačih pesmi in napevov - 21.00 Večer s pisateljem dr. Danilom Lokarjem - 22.15 Slavko Osterc in Marij Kogoj.

RADIO BREŽICE

ČETRTEK, 27. APRILA: 16.00 do 16.15 Napoved programa, poročila, šport in turistični napotki - 16.15 do 17.00 Nove plošče RTB - Aktualnost tedna - Obvestila in reklame - 17.00 do 18.00 Glasbena oddaja: Izbrali ste sami.

SOBOTA, 29. APRILA: 16.00 do 17.00 Občani čestitajo in pozdravljajo - 17.00 do 17.15 Sobotno kramljanje - 17.15 do 17.30 Med zabavnimi zvoki nekaj obvestil, reklam in melodij za vas - 17.30 do 17.40 Vlado Čurin: Se o sodobnih učnih strojih - 17.40 do 18.00 Za naše najmlajše: Kavboji ter sklad-bica iz brežiške glasbeno šole.

NEDELJA, 30. APRILA: 10.30 Domače zanimivosti - Uvodnik - Za naše kmetovalce: inž. Darko Jelčič - Delo z motornimi skopolnicami ter pršilniki in njihovo vzdrževanje - Poročilo s seje občinske skupščine Krško - Obvestila, reklame in spored kinematografov - 12.00 do 15.00 Občani čestitajo in pozdravljajo.

PONEDELJEK, 1. MAJA: 10.30 do 10.45 Pozdrav prazniku dela - 10.45 do 14.00 Prvomajsko voščila delovnih kolektivov brežiške in krške občine.

TOREK, 2. MAJA: ODDAJA ODPADE.

RADIO SEVNICA

NEDELJA, 30. APRILA: 10.30 Reklame in oglasi - Naše delovne organizacije čestitajo za praznik dela - 1. maj - Posebna oddaja, posvečena 1. maju - Za vsakogar ne-

kaj - TRIBUNA POSLUŠALCEV - 12.30 Čestitke in pozdravi naših poslušalcev - I. del - Občinske novice in lokalna poročila - Čestitke in pozdravi naših poslušalcev - II. del - 14.30 Zaključek oddaje.

SREDA, 3. MAJA: 16.00 Občinske novice in lokalna poročila - Reklame in oglasi - Po domače - Gospodinjinski nasveti - Disco club brez imena - Mladinska oddaja „Mi mladi, kakšni smo, kaj hočemo, kaj moramo in kaj moremo“ - 15 minut za pop glasbo - Oddaja za najmlajše - 18.00 Zaključek oddaje.

PRIVOŠČITE SI TO ZADOVOLJSTVO!

TELEVIZIJSKI SPORED

NEDELJA, 30. APRILA

8.50 Madžarski TV pregled (Pohorje, Plešivec) (Bg) - 9.40 Po domače s Tržaškim narodnim ansamblom (Lj) - 10.12 Kmetijska oddaja (Zg) - 10.55 Mozaik (Lj) - 11.00 Otroška matineja: Don Kihot, Čarni svet živali (Lj) - 11.45 Mestece Peyton (Lj) - 12.35 TV kažiplot (do 12.55) (Lj) - Nedeljsko popoldne - Studio C - Nekaj veselih domačin - Obisk v nedeljo - Za konec tedna (Lj) - 18.00 H-8, jugoslovanski film (Lj) - 19.45 Cirkak (Lj) - 20.00 TV dnevnik (Lj) - 20.24 3-2-1 (Lj) - 20.30 Humoristična oddaja (Bg) - 21.20 Din-don (Zg) - 21.35 Športni pregled (JRT) - 22.05 Poročila (Lj)

PONEDELJEK, 1. MAJA

9.00 Čestitka in naša partizanska pesem (Lj) - 9.30 Otroška matineja (Bela griva, mladinski film, Jurij Muri v Afriki, Pazi na otroka) (Lj) - 11.30 Koncert vojaške godbe (do 12.45) (Lj) - 16.15 Kekec - slovenski film (Lj) - 17.45 I. Rosić: Riki - otroška oddaja (Lj) - 18.00 Risanka (Lj) - 18.15 Obzornik (Lj) - 18.30 V avtobusu - serijski film (Lj) - 18.55 Mozaik (Lj) - 19.00 Mladi za mlade (Lj) - 19.45 Kratek film (Lj) - 19.50 Cirkak (Lj) - 20.00 TV dnevnik (Lj) - 20.25 3-2-1 (Lj) - 20.30 Košarka Jugoslavija: Brazilija, barvni prenos (Bg) - v odmoru Rezerviran čas (Lj) - 22.00 Katja Spur (Lj) - 23.00 Poročila in reportaža speedway v Radgoni (Lj)

TOREK, 2. MAJA

10.00 Koncert moškega zbora Srečko Kosovel iz Ajdovščine (Lj) - 10.30 Otroška matineja: F. Milčinski: Zgodba o žalosni princeski, Deček iz Anafgaja - sovjetski film, Risanke (Lj) - 16.30 L. Baum: Čarovnik iz Ozza - I. del (Lj) - 16.55 Po domače s pihalnim orkestrom Francija Puharja (Lj) - 17.25 Teh naših 50 let (leto 1945) (Lj) - 18.15 Obzornik (Lj) - 18.30 Od zore do mraka: Trije veterani (Lj) - 19.00 Mozaik (Lj) - 19.05 Le vkup, le vkup uboga gmajna (Lj) - 19.50 Cirkak (Lj) - 20.00 TV dnevnik (Lj) - 20.25 3-2-1 (Lj) - 20.35 Upor v Adalenu - švedski barvni film (Lj) - 22.45 Poročila (Lj) - 22.50 Košarka Brazilija: SZ, barvni posnetek (Lj)

SREDA, 3. MAJA

8.20 TV v šoli (Zg) - 16.45 Madžarski TV pregled (Pohorje, Plešivec do 17.00) (Bg) - 17.50 Don Kihot - serijski film (Lj) - 18.15 Obzornik (Lj) - 18.30 Jazz na Ekranu: Boško Petrović - I. del (Lj) - 19.00 Mozaik (Lj) - 19.05 Na sedmi stezi (Lj) - 19.30 Naš ekran (Lj) - 19.50 Cirkak (Lj) - 20.00 TV dnevnik (Lj) - 20.25 3-2-1 (Lj) - 20.30 Košarka Jugoslavija: SZ - barvni prenos (Bg) - v odmoru Rezerviran čas (Lj) - 22.00 Igralci: Lojze Rozman - 23.00 Poročila (Lj)

ČETRTEK, 4. MAJA

9.35 TV v šoli (Zg) - 10.30 Nemščina (Zg) - 11.00 Francoščina (Bg) - 14.45 TV v šoli - ponovitev (Zg) - 15.40 Nemščina - ponovitev (Zg) - 16.10 Osnove splošne izobrazbe (Bg) - 16.45 Madžarski TV pregled (Pohorje, Plešivec do 17.00) (Bg) - 17.45 Veseli tobogan: Črnomelj - I. del (Lj) - 18.15 Obzornik (Lj) - 18.30 Čarni svet živali - film (Lj) - 18.55 Mozaik (Lj) - 19.00 Stari majstri: Jožef Tominc (Lj) - 19.50 Cirkak (Lj) - 20.00 TV dne-

SGP ZASAVJE, TRBOVLJE
zaposli
večje število KV in PK zidarjev in tesarjev ter nekvalificiranih delavcev za delo v Brežicah.
Pismene ali ustne ponudbe sprejema tajništvo podjetja SGP Zavarje, Trbovlje, Savinjska cesta 9, tel. 821-328 ali 821-147.

pridružite se varčevalcem

- zbiramo hranilne vloge in jih obrestujemo od 7,5 do 10 odst.
- vodimo žiro račune in devizne račune občanov
- opravljamo devizno-valutne posle, odkup in prodajo valut
- dajemo kredite za stanovanjsko gradnjo, pospeševanje kmetijstva, obrti in turizma na podlagi namenskega varčevanja
- odobravamo kratkoročne in dolgoročne kredite
- opravljamo vse druge bančne posle.

Zaupajte nam svoje denarne zadeve! Opravimo jih hitro, natančno in zaupno pod najugodnejšimi pogoji. Vsak varčevalec, ki ima pri svoji banki vložnih vsaj 500 din, je nezgodno zavarovan.

DOLENJSKA BANKA IN HRANILNICA NOVO MESTO

s poslovnimi enotami v KRŠKEM, METLIKI, NOVEM MESTU in TREBNJEM

ZAHVALA

Ob nenadni izgubi našega dobrega ter skrbnega moža, očeta in starega očeta

JOŽETA BANA
z Dvora 47

se iskreno zahvaljujemo vsem, ki so ga v tako velikem številu spemili na zadnji poti, mu darovali vence in cvetje; vsem vaščanom, ki so nam stali ob strani; posebno se zahvaljujemo organizacijam ZB Dvora, Žužemberka in Novega mesta, pevcem in godbi iz Straže, GD Dvor, krajevni skupnosti Žužemberk, Združenju rezervnih oficirjev in podoficirjev ter JLA, za poslovilne besede na domu, pri spomeniku na trgu in za govor ob odprtem grobu tovarišiči Andrejčičevi, tovarišem Milanu Senici, Jožetu Kocmurju in Adiju Štoru. Iskrena zahvala velja tudi podjetjem IMV, Iskri in GO Straža. Zahvaljujemo se vsem, ki so sočustvovali ob njegovi prerani smrti.

Zaljujoci: žena Rezka, sin Jože z ženo, hčerka Mažda z družino, brata Anton in Martin ter sestra Marija z družinami in drugo sorodstvo

Piše preprosto, poroča kratko in razumljivo:
DOLENJSKI LIST

blagovnica nama KOČEVJE

Obrati kočevske NAME bodo med prvomajskimi prazniki odprti:

- restavracija vsak dan od 8. ure do 21.30
- trgovina 30. aprila od 7. do 11. ure, 1. in 2. maja bo zaprta
- kegljišče in bife Gaj bosta svečano odprta v soboto ob 10. uri

Redno bosta odprta ob sobotah, nedeljah in praznikih od 9. do 22. ure in ob delavnikih od 15. ure naprej. Ob ponedeljkih bo zaprta. Kolektiv blagovnice NAMA, KOČEVJE, čestita cenjenim potrošnikom za praznik OF in praznik dela!

SPOROČA:

ZA PRAZNIKE ODPRTO

Trgovsko podjetje DOLENJKA sporoča, da bodo za praznike odprte prodajalne:

v nedeljo, 30. aprila, od 7. do 11. ure v Novem mestu

- MARKET na Kristanovi cesti
- MARKET na Cesti herojev
- DELIKATESA na Glavnem trgu
- DELIKATESA - BIFE v Črnomlju
- MARKET v Semiču
- ŽIVILA v Mokronogu
- 1. maja bodo vse prodajalne zaprte
- 2. maja bosta v Novem mestu odprti od 7. do 10. ure prodajalni:
- MARKET v Bršljinu
- SAMOPOSTREŽBA pri mostu v Črnomlju SAMOPOSTREŽBA od 7. do 10. ure

Kolektiv trgovskega podjetja DOLENJKA čestita cenjenim potrošnikom za dan OF in praznik dela ter želi veselo praznovanje!

Po vsakdanjih poteh

Predpraznični portret matere in delavke

Nič nenavadnega ni v življenju in delu Stane Vranešič, pa hkrati toliko tiste prastare življenjske sile, da človek onemi. Njene poti niso na nebu med Parizom in Londonom, med Beogradom in Amsterdamom, Milanom in Lisbom. Bržkone se nikoli ni bila v letalu. Njena pot je nešteto krat prehojena Novo mesto: iz stanovanja Nad mlini do tovorne zdravil Krka, kjer dela v pakirnici. In iz Krke na trg pa v trgovine in spet domov.

Koliko neuničljive življenjske sile se pretaka po žilah te delavke, ki je bila še pred tremi leti gospodinja. Potem pa usoden udarec: moževa smrt. Mož, Belokranjec iz Črnomlja, je bil kapetan. Plača je bila premajhna, da bi s pokojnino lahko živela dva otroka in mati.

Stane Vranešič, doma iz Vranja, se nerada pritožuje. Tak občutek sem dobil v polnem razgovoru. „Zakaj bi se pritoževala? Kdaj pa smo bolje živeli, kot živimo zdaj? Kaj ni tako?“ se vprašujoče zazre vame.

Potem navdušeno pripoveduje o tovari: „To je moj drugi dom!“ O tem, kako hitro mineva čas: „Dobila sem veliko kolegic, prijateljic.“ O delu v dveh izmenah: „Včasih je treba potegniti, delati več.“ O služku: „Zdaj, po novem, mislim da že prvega maja, bom dobila 1.450 dinarjev osebne dohodka.“ Otroka dobivata po očetu pokoj-

nino. O otrocih: „Veliki otroci – velika skrb. 17-letna Vesna hodi v medicinsko, 15-letni Zoran v osnovno šolo.“

Zdaj je Novomeščanka. Osem let živi tu, če šteje še tistih deset, ko je z možem hodila v Belo krajino – potem jih je 18. „Saj mi mora biti všeč,“ pove preprosto.

Kakšna očarljiva enostavnost v pripovedi, čeprav življenje gotovo ni enostavno. Delo v tovarni in gospodinjstvo doma ji vzameta toliko časa, da ne more misliti na nič drugega. V kino ne hodi.

„Trikrat sem bila morda v zadnjih letih.“ Kadar ujame trenutek prostosti, sede pred televizor. „Ne boste verjeli: najraje gledam kavbojke. In z veseljem posedim pred zaslonom, ko pridejo na vrsto Vaščani Luga. Saj moram gledati, te naše Srbe! Pa je dobra oddaja, kajne?“ me vpraša.

Zanima me, kaj dela, kadar ni treba ničesar delati. Z otrokoma da hodi v Belo krajino, k moževim, na njegov dom. Da je čisto njihova, pove enostavno. Soferski izpit ima dve leti in pol.

Katere so tiste niti, ki človeka tako prepletejo, da je tak, kakršen je. Da je nekdo neuklonljiv kljub težavam, ki se mu zgmejo na sika ramena, vesel kljub vsemu, da se veseli majhnih radosti.

In kaj bo delala za prvomajske praznike? „En dan – Bela krajina. Precej časa – beljenje, pospravljanje. Saj to ni treba, da je v časopisu, ne?“

Morda sem jo kdaj prej srečal v mestu, poznal je nisem. Pol ure izpovedi, če je bila še tako iskrena, prav tako ne pomeni dosti. Po vsakem pogovoru z običajnim človekom, ki hodi po vsakdanjih poteh od doma na delo, z dela domov – sem vse bolj prepričan: prav ti, na videz „majhni“ ljudje, gradijo velike uspehe, premagujejo najhujše težave.

J. SPLICHAL

PLANINSKO DRUŠTVO	PRITOK MORAVE	V TISK. NOVA VRSTA	NOVINAR DL	NOVAK VLADO	PAKIST. REKA	DREMANJE	ENKRATNA P O T DELOVNEGA GIBA
MLEČNI IZDELEK				DEL POSODE JUŽ. SAD			
VIETNAMSKA DEŽELA					KUN DJORDJE + AVSTR. DIRKAC		
PLANET							GERM. OREL
AALTO ALVAR				DOBRITINA IND. NAR. VOĐJA			
SLABOST	VODNI PTIC	PREGON M. IME					
OKRASNO DREVO VELIKAS							STOPAJ ORSNICA
LIST-NATO DREVO	NAJMANJŠI DELEC SNOVI	KRPA	ATA	PREČEN DRUG	OBSEG	VSTOP-NICA	KUTINA
				RUSKA REKA (IZLIV V BALTIK)	KREPILO		ORANJE SEST. SVET. PLINA
PREBIVALEC UTIKE					INGRES DOMINIQUE GR. MUZA	VZMET	CELJ. PODJETJE OVENELOST
PREBIVALEC SLOV. DEŽELE							GLAVNA VRATA BOG GOZDOV
NAZIV			NAUK O TERAPIJI POLJ. RASTLINA				
VLADAR	GLED. IGRA TKANINA					POVRŠINA POGAN	TROP. PTICA DOOSEVA DOMOVINA
UTEŽNA MERA				VINSKI CVET IZSUŠENA STRUGA			PRIPOVEDNE PESMI HLOD
LANTAN		NAŠA PRVA OBLAST GR. BOG LJUBEZNI				IMETJE	SLOVESNA OPRAVA ESTONCI
GR. BOGINJA MODROSTI				CESAR. VLADAR	VRSTA PTICA MATERIAL		PANČEVO AFR. VELETOK
IZVIR			ZVIŠANI TON (D) LEPA CVETIČA			ASTENIČEN BOLNIK OS. ZAJMEK	
BREZIMNOST						ZVEZA	
RESINA. OSINA				ITAL. REZISER (CARLO) IGRA		NAŠA ARMADA	SESTAVI. J. UDIR
NAŠE MESTO	POSLANEC	JEZA TANTAL					
ZVEZDNI UTRINEK						PASTA	
ZLITINA ŽIVEGA SREBRA							
RIJEKA		PRIMOR. JED POJAV OB NEVIHTI					
SEV. JADR. DOK			SOPROG				
OVIRA			VERA				
GR. JUNAK					SLABO. ZADNJE VINO	NAŠ PESNIK (LOJZE)	
POLMER		SLESAX LEO		PETER KLEPEC PREVOZNO SREDSTVO			
NAŠA REVUJA		VRSTA ORLA	NAVOJNICA				
PONIŽANJE							
GLAS				DEL KROŽNICE EGON TOMC			
SVETILKA NA DLJE							
PESNIK						100m ²	

NA KRATKO

KOČEVJE – Učenci osnovne šole bodo danes proslavljali dan OF in praznik dela 1. maj.

ČRNOMELJ – Za danes je sklicana seja občinske skupščine. Odborniki bodo razpravljali o proračunu za letošnje leto in o sredstvih, ki jih bodo namenili vzgoji in izobraževanju.

RIBNICA – Včeraj je predsednik Mirko Anželje v imenu občinske konference SZDL podelil enajstim občanom „Priznanje OF“ in srebrno značko.

KOPRIVNICA – Pismo sveta koprivniške osnovne šole o nemogočih delovnih pogojih v tej šoli, ki so ga poslali republiški in občinski izobraževalni skupnosti ter skupščini, so odbornikom prebrali na torkovi seji.

NOVO MESTO – Včeraj so tu izvedli občinsko tekmovalne ekip prve pomoči.

RIBNICA – Delegacija, ki bo podpisala listino o pobratenju z Arcevio (Italija), bodo imenovali na današnji seji občinske skupščine Ribnica.

KRSKO – Včeraj je občinska skupščina obravnavala predlog proračuna za leto 1972 in sprejela smernice za gospodarski razvoj občine, v tem obdobju.

ČRNOMELJ – Včeraj je zasedala občinska konferenca SZDL. Ocenjevali so gospodarska gibanja in odločili prejemnike letošnjih občinskih priznanj OF.

VELIKA LOKA – V nedeljo ob 14. uri se bo začela svečanost ob 65-letnici PGD Vel. Loka, na kateri bodo društvu izročili nov avtomobil. Pokrovitelj prireditve je zvezni poslanec Bogdan Osolnik.

RIBNICA – V petek bodo v veži osnovne šole odprli razstavo del akademskega slikarja Marijana Pliberška.

KOČEVJE – V ponedeljek je obiskalo Kočevje in učence osemletke okoli 100 šolarjev iz pobratene občine Dolina pri Trstu. Zvečer so imeli skupni kulturni nastop v Seškovem domu, nato pa še srečanje učencev in pedagogov iz obeh šol.

KRSKO – V ponedeljek zvečer je prišel v goste harmonikarski orkester Ljubljana-Sentvid. V domu Svobode je priredil koncert v počastitev dneva OF in praznika dela.

KOČEVJE – V soboto ob 10. uri bodo v Kočevju odprli prenovljeno štiristezni avtomatsko kegljišče.

Prvomajska zabava: ponujamo 30 nagrad!

Ljubiteljem križank objavljamo malo zabave za praznične dni. Kdor bo do 10. maja 1972 poslal rešeno križanko, bo sodeloval pri žrebanju, ko bomo razdelili srečnim sodelavcem 30 lepih nagrad. Pri žrebanju bomo upoštevali vse pravilne rešitve, ki jih bomo dobili po pošti ali osebno najpozneje do 10. maja 1972. Na izžrebance čakajo tokrat naslednje nagrade:

1. nagrada – 250 din
  2. nagrada – 200 din
  3. nagrada – 150 din
  4. nagrada – 100 din
- in 26 lepih knjižnih daril

Reševalce prosimo, da tudi tokrat upoštevajo: izrežana rešena križanka je hkrati kupon za udeležbo pri žrebanju. – Rešitve pošljite na naslov: Dolenjski list, 68001 NOVO MESTO, p. p. 33. V levi spodnji kot kuverte napišite: KRIŽANKA. – Ne pozabite na svoj točni naslov, ki mora biti obvezno napisan na belem robu križanke!

NEDELJO ODPRTO

MARKET na Kristanovi cesti
MARKET na Cesti herojev in
DELIKATESA na Glavnem trgu

DOLENJKA

Dobro obveščeni občani – dobri samoupravljavci!